

# 5

## NIEUWSBRIEF

### MEI 2019



## Onafhankelijke

# VAKBOND



### ECONOMIE

- ◆ IMF verwacht minder groei
- ◆ 30 miljard belastingontduiking
- ◆ Brexit weer uitgesteld
- ◆ Staatsschuld eurolanden
- ◆ Gemeenten en de pensioenbom

### VARIA

- ◆ Wat verandert er in mei?
- ◆ Federale verkiezingen 2019
- ◆ New-York voert vastgoedtaks in
- ◆ 10 dagen partnerverlof
- ◆ Beter fiscaal voordeel overuren

### ONDERWIJS

- ◆ Wijzigingen wetgeving
- ◆ Onderwijsbeleid faalt
- ◆ Onderwijsspiegel 2019
- ◆ Onderwijsplannen genoeg
- ◆ Poolse leerkrachten staken

### BOEKEN

- ◆ Perfectionisme
- ◆ Geld en geweld
- ◆ De school van het vrije denken
- ◆ Neanderthalers op het werk
- ◆ Vragen van Kant

### SECTOREN

- ◆ 1 Mei
- ◆ Luchtverkeersleiders ontevreden
- ◆ Eerlijk loon voor truckers
- ◆ Hoe de files oplossen?
- ◆ Voorstel: 1 statuut voor werkenden

### ANTIPESTTEAM

- ◆ Gehandicapten gediscrimineerd
- ◆ Geweld jegens agenten
- ◆ Opgelet voor betaal-apps
- ◆ Preventiecampagne burn-out

# 1

# MEI



## ECONOMIE

### ◆ IMF verwacht minder groei

Het Internationaal Monetair Fonds (IMF) verlaagt de groeiprognozes voor de wereldeconomie, maar een recessie komt er volgens de VN-organisatie niet.

Voor 2019 houdt het IMF rekening met een wereldwijde groei van 3,3 procent. Dat is 0,2 procentpunt minder dan het IMF in januari op mikte. Voor tal van landen, waaronder de Verenigde Staten, het Verenigd Koninkrijk, Canada en Australië, en ook de eurozone en Latijns-Amerika, zijn de voorspellingen naar beneden bijgesteld. Idem voor België.

Maar het IMF benadrukt geen nieuwe recessie te verwachten. Waarschijnlijk vindt er in de tweede helft van dit jaar zelfs weer een lichte groeiversnelling plaats, staat in het recente rapport. Het IMF wijst er onder meer op dat het einde van de handelsoorlog in zicht lijkt. Daarnaast hebben diverse centrale banken onlangs besloten om hun stimulering voorlopig niet verder terug te schroeven. Dit zorgt ervoor dat de mondiale prognose voor 2020 gehandhaafd kan blijven op 3,6 procent groei. Dat is overigens het groeicijfer dat in 2018 gerealiseerd werd.

De verschillen tussen landen zijn wel groot. Zoals het er nu naar uitziet, vinden voornamelijk opkomende markten volgend jaar de weg terug omhoog. Ook Duitsland en Italië zullen het volgens het IMF in 2020 weer beter doen, terwijl er in de Verenigde Staten als gevolg van eerder gewijzigde belastingregels juist op een aanhoudende vertraging van de economie wordt gerekend. In China zakt de groei dan waarschijnlijk eveneens weer een stapje verder terug.

Volgens het IMF heeft de groeivertraging betrekking op 70 procent van de wereldeconomie. Voor de VS verwacht de VN-organisatie dit jaar voortaan 2,3 procent groei, of een daling met 0,2 procentpunt tegenover de prognose in januari, toen het IMF een kleinere update van cijfers publiceerde. De eurozone zou een half procentpunt groei verliezen om te landen op 0,8 procent.

Vooraf herwerkte cijfers voor Duitsland en Italië wegen hier door. De prognose daalt er een half punt tot respectievelijk 0,8 en 0,1 procent.

Het Verenigd Koninkrijk ziet de prognose dalen van 1,5 naar 1,2 procent. Dat is overigens het cijfer bij een geordende brexit. Het IMF waarschuwt dan ook voor een zware schok voor de Britse economie bij een 'no-deal brexit'. In het eerste jaar na zo'n Brexit zou er een vermageringskuur van 1,4 procent optreden.

Ook de Belgische cijfers zijn bijgeknipt ten opzichte van de cijfers van oktober vorig jaar. De groeiverwachting voor dit jaar gaat van 1,5 naar 1,3 procent. De Nationale Bank verwachtte hier veeleer 1,4 procent, het Planbureau gaat uit van 1,3 procent. Bron: Trends

## ♦ 30 miljard belastingontduiking

Al jaren wordt erover gesproken, gegist, gesuggereerd. Nu is het een feit: België is een belastingparadijs voor multinationals en voor wie belastingen ontduikt.

Onlangs werd in het Europees Parlement een studie vrijgegeven, gemaakt in opdracht van de groene fractie. De studie heeft tot doel het effectieve belastingtarief van multinationals in de EU te bepalen. De belastingcijfers van ruim 10.000 bedrijven werden hiervoor uitgedroogd. Het onderzoek is gevoerd op basis van cijfers uit het jaar 2015, de laatste keer dat alle lidstaten hun cijfers hebben doorgegeven aan de EU. Voor 2016 en volgende jaren kunnen er dus lichte verschillen zijn door recentere maatregelen door de lidstaten zelf.

Er zijn opmerkelijke resultaten te vinden in het onderzoek:

- Hoe groter het bedrijf, des te minder belastingen worden er betaald. De reden hiervoor is eenvoudig te zoeken in de vele constructies die worden bedacht en opgezet om de nominale belastingvoet te drukken.
- Multinationals betalen maar een fractie van het officiële tarief.
- België heeft een effectief tarief van 14% voor multinationals, daar waar het nominale tarief 34% was (in 2015, vanaf 2020 door de regering Michel verlaagd tot 25%).

Ons land zit hiermee in de middenmoot op Europees vlak maar heeft wel de grootste kloof tussen het nominale tarief en het effectieve tarief.

Spanje, Griekenland en Italië belasten multinationals het zwaarst (effectieve tarieven tussen 22% en 30%). Luxemburgse bedrijven worden het minst belast: amper 2% effectief.

De studie pleit dan ook voor meer fiscale transparantie door een land-op-land-rapportering die duidelijk maakt hoeveel belastingen waar worden betaald. Bovendien zou een gemeenschappelijke jaarrekening voor een moederbedrijf van een concern, met inbegrip van alle dochterondernemingen, wenselijk zijn. Een geconsolideerde jaarrekening dus. Hiervoor zijn vaste taxatieregels nodig voor de lidstaten om een beperking op aftrekmogelijkheden door te voeren.

Misgelopen belastinginkomsten

Een andere studie, gedaan door de sociaaldemocratische fractie in het Europees Parlement, zocht naar de misgelopen belastinginkomsten of belastingontduiking. Ook uit deze studie

(opnieuw met cijfers uit 2015) kwamen heel opmerkelijke resultaten naar boven. We zetten ze hieronder even op een rijtje:

- De totale belastingontduiking kost de EU-lidstaten samen elk jaar 823,5 miljard euro.
- Belastingontwijking kost de lidstaten in de EU samen elk jaar tussen de 50 en 190 miljard euro.
- België loopt 30,4 miljard euro mis door belastingontduiking. Er is dus nog veel werk aan de winkel om deze scheefgetrokken situatie recht te trekken.
- Om een idee te geven van de grootte van het bedrag: 30,4 miljard euro is ruim 93% van het totale budget voor de gezondheidszorg.

België is wel degelijk een belastingparadijs voor multinationals en voor wie belastingen kan/wil ontduiken of ontwijken. Bovenstaande cijfers overtuigen mij alleszins ruimschoots. Ik heb er geen probleem mee dat bedrijven concurrentieel zijn. Wel met het feit dat zulke ontduikingen kunnen gebeuren dankzij maatregelen die door de politiek zijn bedacht en doorgevoerd. Ze zijn immers hoe dan ook ten koste van de 'normale' belastingplichtigen en hebben een negatief effect op de opbouw van sociale rechten en verworvenheden van 'Jan en An Modaal'.

Het nominale tarief van de vennootschapsbelasting is in 2018 gedaald van 33% naar 29% en zal vanaf 2020 voort dalen naar 25%. Je kan hier voor of tegen zijn, dat is al een hele discussie op zich. Ik ben van mening dat op z'n minst alle bedrijven effectief 25% vennootschapsbelasting moeten betalen en dat de huidige 14% veel te weinig is. Dat zou de schatkist al heel wat meer opbrengen.

Als de overheid dan ook nog eens werk maakt van een ernstige aanpak van de belastingontduiking (nu 34,2 miljard euro) met doordachte en structurele maatregelen, zijn we al een heel eind op de goede weg. Ik besef dat de volledige 34,2 miljard euro niet meteen kan worden weggewerkt, maar we moeten wel uitzicht krijgen op een planmatige aanpak gespreid over maximum 10 jaar. Dat zijn de juiste politieke keuzes die moeten worden gemaakt omdat een ander beleid mogelijk is. Omdat een warme en solidaire samenleving meer dan ooit nodig is.

## ♦ Brexit weer uitgesteld

De Europese leiders verschuiven de brexitdeadline met zeven maanden tot 31 oktober 2019. Londen krijgt zeven maanden tijd om een parlementair akkoord te vinden over hoe het nu verder moet met de brexit. De Europese leiders verlengden woensdagnacht de deadline voor een ordentelijke scheiding tot 31 oktober van dit jaar.

Premier Theresa May stemde met die regeling in. Die datum is zeven maanden na 29 maart, de oorspronkelijke deadline voor een Brits vertrek uit de Europese Unie. De beslissing over de verlenging had veel voeten in de aarde. Voor het begin van de Europese top was al duidelijk dat een meerderheid van de lidstaten een lang uitstel van de brexit wenste. Het scenario van een chaotische no deal schrikt ook de Europese lidstaten af. De economische en politieke kostprijs voor zo'n denderende val uit de EU is te hoog.

Europese leiders willen bovendien niet om de zoveel weken opnieuw naar Brussel voor een brexittop. Van de ene cliffhanger tegen een volgende deadline opbotsen werkt tegendraads. Dat bestendigt de onzekerheid voor burgers en bedrijven, beklemtoonde EU-Raadsvoorzitter Donald Tusk.

Tusk kwam een week geleden al met de idee van een 'flexit', een flexibel uitstel van de brexit. Die flexit geeft de regie van de brexit terug aan de EU. De extra tijd dient enkel om de brexitdeal die premier Theresa May in november met de EU-leiders beklonk, door het Britse parlement te krijgen en niet om opnieuw te beginnen onderhandelen.

Maar als May haar deal alsnog door het parlement krijgt, kunnen de Britten de eerste dag van de daaropvolgende maand uit de EU stappen. De onderliggende bedoeling is duidelijk. 'We verwachten dat de komende weken iets gaat bewegen in de Britse politiek', merkt een EU-diplomaat op.

De Europese landen kunnen intussen focussen op de belangrijke debatten voor de toekomst: de verdeling van de Europese topjobs, de Europese meerjarenbegroting, of actuele thema's als economie, klimaat en defensie. De brexit heeft de voorbije drie jaar al te veel energie en tijd opgeslokt. Tegelijk willen de EU-leiders wel blijven opvolgen wat Londen doet. Op de Europese top van juni wordt opnieuw een brexitmoment ingelast. May (of haar opvolger) zal er verslag moeten uitbrengen aan de overige leiders over hoe de gesprekken met de oppositiepartij Labour vorderen.

Wel blijft de kans op een Brits vertrek uit de EU zonder deal bestaan. Indien Londen niet volwaardig deelneemt aan de Europese verkiezingen op 23 mei en 73 nieuwe Britse Europarlementsleden naar Straatsburg stuurt, tuimelt het land alsnog zonder akkoord uit de Europese Unie op 1 juni.

De langere Britse aanwezigheid in Europa zat de Franse president Emmanuel Macron niet lekker. Hij legde van bij de aanvang van de Europese top de lat heel hoog. Hij weigerde elke verlenging die verder liep dan 30 juni. Dat is de deadline die Theresa May zelf had geopperd.

De datum van 31 oktober valt samen met de - in principe - de laatste dag van de Commissie-Juncker. Tenzij er in oktober opnieuw een verlenging komt, wat niemand voorlopig wil uitsluiten, zal geen Brit zitten in de volgende Europese Commissie.

De Franse president Emmanuel Macron veroorzaakte op de top frustratie met zijn harde lijn. Angela Merkel was not amused.

Macron wilde straffe voorwaarden verbinden aan het verlengd verblijf van de Britten. Hij wilde daarmee vermijden dat de Britten Europese beslissingen blokkeren of erger, de Europese Unie lamleggen van binnenuit.

Juridisch zijn er geen harde garanties mogelijk om de Britten de handen te binden. Er bestaat niet zoiets als een 'half EU-lidmaatschap', ook al zitten de Britten er met een been in en met een ander been uit. Alle EU-lidstaten hebben dezelfde rechten en dezelfde plichten in de EU-verdragen. Maar tegelijk vraagt het EU-verdrag wel dat lidstaten 'oprecht samenwerken' en dus mekaar geen stokken in de wielen steken.

Een verwijzing naar die plicht tot oprechte samenwerking volstond niet voor Macron. Hij wilde vermijden dat de Britten het Trojaanse paard worden van Europa. Macron eiste daarom juridische garanties dat Londen zich onthoudt in de belangrijke discussies die eraan komen.

Maar veel verder dan 'terughoudendheid' vragen van de Britten in de Europese besluitvorming kwam het niet. Een tekstvoorstel van premier Charles Michel dat het VK vraagt 'zijn engagementen en verdragsverplichtingen aan te passen aan zijn status als vertrekkend land' moest anderhalf uur wachten op het fiat van de juridische dienst van de Europese Raad.

Wel gaan de 27 EU-leiders en ministers meer en meer onderling overleggen en vergaderen zonder de Britten. Op die manier worden beslissingen voorgekauwd. Voor de formele beslissingen stemt Londen wel mee.

Er is een precedent voor zo'n verschillende behandeling in Europa, merkte Juncker op. De ministers van Financiën van de eurozone overleggen ook informeel in de eurogroep. De Britten waren daar destijds niet blij mee.

De geruchten van brexiteers dat ze het de EU-partners de komende maanden moeilijk zullen maken, is voor Juncker dan ook 'niets nieuws'. Maar dat de Britten veel Europese beslissingen kunnen blokkeren is ver van de waarheid. Voor bijna alle beslissingen, inclusief de verdeling van EU-topjobs, volstaat een meerderheid.

De Franse president Emmanuel Macron stelde zich behoorlijk onverzoenlijk op tijdens de top. Hij stond helemaal alleen met zijn eis voor een korte deadline, tot maximaal 30 juni. De meeste andere landen konden leven met een langer uitstel. Maar ondanks dat isolement weigerde Macron elk compromis.

Dat leidde tot ergernis omdat net Macron de mond vol heeft van de Europese eenheid en het spreken met één stem in de wereld. Dat Macron nu openlijk de Europese eenheid te grabbel gooide, kon ook Donald Tusk niet smaken.

Juncker haalde openlijk uit naar de Franse president. Hij verweet hem louter om interne politieke redenen zo'n hoge borst op te zetten in Brussel. Franse politieke kringen zien in de brexit een manier om de verloren Franse invloed in Europa terug te winnen, nu de Britten, altijd al de perfide strategische rivaal, de plaat poetsen.

De vergelijking met generaal De Gaulle die 'non' zei tegen de Britse toetreding tot de EEG duikt hand over hand op. 'Frankrijk heeft nu de historische kans om de rol van De Gaulle te spelen tegenover Groot-Brittannië', tweette het invloedrijke Europarlementslid Alain Lamassoure woensdag. De Britten een halt toeroepen gaat het om het 'overleven van het Europees project.

Macron heeft zich met deze houding geen vrienden gemaakt. De Duitse kanselier Angela Merkel klaagde eerder op de dag al over de onverzettelijkheid van Macron. 'Ik begrijp hem niet', zei ze in de marge van de top van de centrumrechtse EVP-partij waartoe ze behoort. 'Hij ziet niet dat een lang uitstel net meer druk zet op de Britse politiek.'

## ♦ Staatsschuld eurolanden

De staatsschuld van de landen in de Eurozone is in 2018 gedaald, tot gemiddeld 85,1 procent van het bruto binnenlands product (bbp) van de economie van het eurogebied. Dat meldde het Europees statistiekbureau Eurostat.

In 2017 lag de schuld nog op 87,1 procent van het bbp. De hoogste schuld komt voor rekening van Griekenland (ruim 181 procent van het Griekse bbp) en Italië (132 procent). De laagste schuld is in Estland (8,4 procent) en Luxemburg (21,4 procent). Voor België was het 102 procent en voor Nederland was dit 52,4 procent.

De Europese begrotingsregels schrijven een schuld van maximaal 60 procent van het bbp voor en een overheidstekort van maximaal 3 procent. Het begrotingstekort van de eurolanden lag vorig jaar gemiddeld op 0,5 procent van hun economie, tegen 1 procent een jaar eerder.

Estonia (8.4%), Luxembourg (21.4%), Bulgaria (22.6%), Czechia (32.7%), Denmark (34.1%) and Lithuania (34.2%). Veertien Member States hadden een schuld hoger dan 60% van het bbp: Greece (181.1%), Italy (132.2%), Portugal (121.5%), Cyprus (102.5%), Belgium (102.0%), France (98.4%) and Spain (97.1%).

En in België blijft de staatsschuld een probleem, vooral omdat de begroting niet onder controle geraakt.

Eind dit jaar loopt het structurele tekort op de begroting op tot bijna 8,5 miljard euro. En als de nieuwe regeringen niet snel bezuinigen, groeit dat tekort tot 11 miljard euro in 2021. Dat blijkt uit het jongste rapport van de Hoge Raad van Financiën (HRF), dat de regering adviseert over de begroting.

Wie ook na 26 mei 2019 aan de macht komt, de nieuwe regering zal opnieuw de handen vol hebben met het wegwerken van een begrotingsgat.

De regering-Di Rupo (2011-2014) sloot de regeerperiode af met een structureel tekort van 2,7 procent van het bruto binnenlands product. Eind 2019 bedraagt dat tekort volgens de HRF nog altijd 1,9 procent van het bbp.

Het blijft erg pijnlijk dat een regering die bij de start beloofde om het tekort helemaal weg te werken, zo'n gat achterlaat.

De Hoge Raad van Financiën stelt nu voor om de begroting tegen 2021 structureel in evenwicht te brengen. Dat is opnieuw een jaar later dan waar de regering-Michel vorig jaar nog op mikte. In 2014 had de regering-Michel nog het vaste voornemen om in 2018 uit de rode cijfers te zijn.

Bart Van Craeynest, hoofdeconoom van Voka, heeft er alleszins weinig hoop in dat een volgende regering slaagt waar de vorige is gefaald. 'Het zou me sterk verbazen als in de volgende bestuursperiode de begroting structureel in evenwicht raakt.'

Van Craeynest wijst op de mindere economische omstandigheden waarin een volgende regering wellicht zal moeten werken. 'Tel daarbij de noodzakelijke investeringen in infrastructuur en die om de energieomslag te maken. Daarnaast hoor ik overal verkiezingsbeloftes, van lagere belastingen tot hogere pensioenen, maar geen enkele partij die concreet maakt hoe ze het gat in de begroting zal aanpakken.' Bron: De Standaard

## ♦ Gemeenten en de pensioenbom

De volgende regeringen moeten zo snel mogelijk een oplossing zoeken voor de pensioenbom onder de steden en gemeenten. Die factuur loopt tegen 2024 op tot 3,3 miljard euro.

"Onhoudbaar", zegt de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten. "Als de federale overheid niet bijspringt, zijn gemeenten genoodzaakt om minder te investeren, of de belastingen te verhogen."

Hoe is het zover kunnen komen?

Eerst en vooral: omdat ook de gemeenten te kampen hebben met de vergrijzing. Statutaire medewerkers zijn vooral 50- tot 55-plussers en zullen de komende jaren massaal met pensioen gaan. Hun pensioenen worden in principe betaald door de bijdragen op de lonen van de nog werkende statutairen, maar dat zijn er steeds minder, want de overheid werft vooral contractuelen aan. De bijdragen van de huidige ambtenaren zijn vaak dus niet genoeg om de factuur te dekken, en daarom betalen veel steden en gemeenten ook een 'responsabiliseringsbijdrage'.

“Het grote probleem is dat de gemeenten als enige overheid in Vlaanderen de pensioenen van hun statutairen zelf moet betalen”, aldus VVSG-voorzitter en burgemeester van Genk, Wim Dries (CD&V). De pensioenen van de Vlaamse ambtenaren worden quasi volledig door de federale overheid betaald, en ook voor de wettelijke pensioenen van werknemers en zelfstandigen komt de schatkist tussen. Vlaanderen betaalt vandaag een bijdrage van slechts 1,17% voor het pensioen van haar eigen ambtenaren. Die ‘werkgeversbijdrage’ wordt jaar na jaar wel opgetrokken. Tegen 2027 zal de Vlaamse overheid als werkgever een bijdrage van 8,86% moeten leveren, net als werkgevers in de privé. “Maar de gemeenten betalen vandaag al een veelvoud van die bijdrage (34%) en toch moeten ze achteraf nog het volledige pensioen ophoesten.”

En dan zijn er nog de voormalige publieke ziekenhuizen. Vele zijn intussen gefusioneerd tot regionale ziekenhuizen, of overgenomen door de privé. De nieuwe ‘uitbaters’ hebben de statutairen toen mee overgenomen, maar het zijn wel nog steeds de gemeenten die (minstens een deel van) hun pensioen moeten betalen. “Nochtans komt een ziekenhuis ten goede aan de hele regio, niet alleen aan de stad waarin het gevestigd is”, aldus Dries. “Het gaat dus niet op om daar één stad volledig voor te laten opdraaien.”

Wat moet er gebeuren?

De gemeenten hebben nu 3 opties: Ofwel verhogen ze hun belastingen, en draaien hun inwoners op voor de pensioenbom. “En dat zijn ze voor alle duidelijkheid niet van plan”, benadrukt de VVSG. Ofwel schroeven ze hun investeringen terug. Ofwel, zoals de VVSG voorstelt, zoeken alle volgende regeringen samen naar een oplossing, en springt de federale overheid financieel bij. “De federale overheid zou de verdere stijging van de pensioenlasten voor haar rekening moeten nemen”, aldus Dries. Concreet vragen de gemeenten om hetzelfde tarief te betalen als de Vlaamse overheid.

Waarom is dat de voorbije jaren niet geregeld?

“Iedereen trekt zijn paraplu open”, aldus Dries. “Vlaanderen zegt dat de pensioenen federale materie zijn, en federaal zeggen ze dat Vlaanderen bevoegd is voor de financiering van de gemeenten.” Toch zijn er recent wel enkele maatregelen genomen die de factuur voor de gemeenten verlichten. Als je vroeger op je 40ste benoemd werd als ambtenaar, dan telden al de jaren daarvoor ook volwaardig mee voor de berekening van je statutair pensioen. Voortaan tellen alleen de effectieve jaren na de benoeming mee, en hoeft de gemeente de jaren voor de benoeming niet zelf te betalen. “Daardoor zal de factuur voor de huidige ambtenaren al iets minder snel stijgen dan vroeger”, aldus Dries. Daarnaast besliste de federale regering ook om jaarlijks 121 miljoen euro (gemeentelijke bijdragen) terug te storten voor de lokale pensioenen en dat tot 2020. “Allemaal kleine stappen die helpen, maar de volgende regering moet werk maken van de echte oplossing. Wij zijn zeker bereid om onze verantwoordelijkheid te nemen, maar de factuur moet wel getemperd worden, zodat we als stad of gemeente ons beleid kunnen blijven voeren.”

## ONDERWIJS

### ♦ Wijzigingen wetgeving

Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de bekwaamheidsbewijzen en de salarisschalen voor de personeelsleden van de centra voor volwassenenonderwijs



<https://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document.aspx?docid=14206>

Aanvangsbegeleiding in het secundair onderwijs

<https://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document.aspx?docid=15301>

## ◆ Onderwijsbeleid faalt

Het Vlaamse onderwijs boert achteruit en niemand lijkt met zekerheid te kunnen zeggen waarom.

Velen leggen de schuld bij Hilde Crevits (CD&V), die de voorbije vijf jaar Vlaams minister van Onderwijs was.

De impact van onderwijshervormingen (of het gebrek daaraan) laat zich pas na jaren voelen en meten. Het zullen dus haar opvolgers zijn die de kwaliteit van het onderwijs zullen moeten opkrikken.

Er werden wel scholen bijgebouwd maar er is nog steeds een achterstand. Dat komt vooral door gebrek aan geld maar ook door prijskaartje dat veel te duur is voor hetgeen men ervoor krijgt. Daarnaast zijn er nog altijd scholen die leerlingen inschrijven door de ouders te laten kamperen. Maar dat heeft Crevits opgelost door een digitaal inschrijvingssysteem dat van kracht gaat in 2021, na de verkiezingen dus. Gedurende haar mandaat is ze er niet in geslaagd een oplossing te vinden.

De leerkrachten blijven hameren op de hoge werkdruk, het hoge aantal leraren dat het onderwijs verlaat, de agressie, de onbekwame directeuren en het gebrek aan middelen. Daardoor is ook het aantal studenten dat voor een onderwijsbaan kiest sterk gedaald. Het loopbaanpact, bedoeld om het beroep van leerkracht aantrekkelijker te maken, wordt doorgeschoven naar de volgende regering.

Een onderwijsminister heeft slechts een protocolaire functie en is eigenlijk overbodig. Hier en daar een lintje doorknippen, een school openen, handtekeningen zetten, maar voor de rest heeft die minister weinig in de pap te brokken.

Crevits heeft 5 jaar lang moeten herhalen dat ze de onderwijshervormingen zou verderzetten en verder heeft ze 5 jaar over het M-decreet gepalaverd zonder dat ze er een behoorlijke oplossing voor heeft gevonden. Daarvoor ontbreekt het haar aan capaciteiten en daadkracht.

Dat komt voor een stuk doordat de minister de hele tijd moet laveren tussen de vaak tegengestelde meningen van onderwijsexperts, de gevoeligheden van de onderwijskoepels en de steeds minder verdoken aanvallen van coalitiepartners. Zo wordt het natuurlijk erg moeilijk om onderwijshervormingen objectief te onderbouwen. Daarnaast kreeg Crevits, naarmate de regeerperiode vorderde, steeds vaker te horen dat het Vlaamse Onderwijs erop achteruitgaat.

In elk geval staat vast dat ons onderwijs twintig jaar geleden zowel op het vlak van wiskunde als leesvaardigheid tot de wereldtop behoorde en vandaag niet meer. Er gaan meer Europese landen achteruit, in vergelijking met Aziatische staten die vooruit gaan.

Het is ook niet zo dat het Vlaamse onderwijs plots in erbarmelijke staat verkeert, maar de regressie is wel degelijk zorgwekkend. Zeker omdat zowel het gemiddelde niveau als de prestaties van de beste leerlingen terugvallen. Eerder zorgde emeritus hoogleraar Jan Van Damme (KU Leuven) nog voor een orgelpunt. Hij legde de resultaten van de bekende internationale PISA-ranking die de prestaties van vijftienjarige scholieren meet naast het PIRLS-onderzoek, dat zich richt op taal- en leesvaardigheid, en het TIMSS-onderzoek, dat focust op wiskunde en wetenschappen. Conclusie: het Vlaamse onderwijs boert wel degelijk flink aan

kwaliteit in. Daardoor is de grote voorsprong op het vlak van leesvaardigheid die Vlaanderen begin deze eeuw nog had ten opzichte van Franstalig België zelfs gehalveerd.

Die terugval werd de voorbije jaren gretig in de strijd gegooid tijdens steeds hoger oplopende onderwijsdiscussies. Volgens sommigen, met cognitief psycholoog Wouter Duyck op kop, is het probleem vooral dat de beste leerlingen veel te weinig worden uitgedaagd.

De laatste jaren lijkt het haast alsof we moeten kiezen tussen hoogstaand onderwijs dat leerlingen doet excelleren en scholen waar de lat zo laag wordt gelegd dat alle kinderen er zich goed kunnen voelen.

Ook de politieke partijen vallen grosso modo in twee kampen uiteen. Met de N-VA als grootste voorvechter van hoogstaand onderwijs waar leerlingen worden aangespoord om boven zichzelf uit te stijgen, en de linkse partijen die er vooral voor willen zorgen dat alle kinderen mee zijn.

Vorig jaar gooide Dirk Van Damme, hoofd van het Centrum voor onderwijsonderzoek en innovatie van de OESO en voormalig kabinetschef van Vlaams minister van Onderwijs Frank Vandenbroucke (SP.A), nog een scheut olie op het vuur met een opmerkelijk mea culpa in de krant De Standaard. 'Ik kom met pijn in het hart tot de conclusie dat we te naïef geweest zijn', zei hij. 'Ik ging er van uit dat de mechanismen die de kwaliteit van het Vlaamse onderwijs garanderen altijd zouden blijven bestaan. We hebben niet gezien dat die aangevreten werden door een verkeerd denken over gelijke kansen en door nonchalance.'

Het is de schuld van Hilde Crevits dat het onderwijsdebat in een paar jaar tijd van een georganiseerd meningsverschil naar een soort loopgravenoorlog is geëvolueerd, maar ze kon ook niet genoeg gewicht in de schaal werpen om te verhinderen dat de discussie escaleerde. Veel van haar realisaties zijn het resultaat van moeizaam bereikte compromissen, waardoor er vaak alleen nog een afkooksel van de oorspronkelijke plannen overbleef.

Wellicht voelde Crevits de bui al hangen bij haar aantreden. In april 2014, een maand voor de Vlaamse verkiezingen, zei N-VA-voorzitter Bart De Wever tijdens een partijmeeting dat er geen brede eerste graad zou komen en dat het aso al helemaal niet zou worden afgeschaft. Daarmee torpedeerde hij het akkoord over de hervorming van het secundair onderwijs dat de vorige Vlaamse regering, mét de N-VA, had gesloten. Het zou nog bijna drie jaar duren voor de regering-Bourgeois uiteindelijk tot een nieuw compromis kwam. Daarin is vastgelegd dat de basisvorming die alle kinderen in de eerste graad van het secundair onderwijs moeten krijgen, wordt versterkt. In de tweede en derde graad worden de huidige 29 studiegebieden door 8 studiedomeinen vervangen. Opvallend is dat domeinscholen, waar binnen hetzelfde studiedomein zowel richtingen worden aangeboden die naar het hoger onderwijs leiden als richtingen die leerlingen voorbereiden op de arbeidsmarkt, niet worden verplicht. Scholen kunnen er dus vrij voor kiezen om de tussenschotten tussen aso, tso en bso al dan niet weg te halen. Een gemiste kans volgens de oppositie en de helft van de onderwijsexperts. Maar de N-VA was tevreden. In een interview in Knack noemde De Wever de hervorming zelfs een homerun: alles wat zijn partij belangrijk vond, had ze binnengehaald. Daar moest Crevits de N-VA-parlementsleden geregeld aan herinneren toen hun kritiek op haar beleid aanzwol.

Hoe dan ook gaat de hervorming van het secundair onderwijs, die een jaar werd uitgesteld, op 1 september definitief in. Samen met de nieuwe eindtermen voor de eerste graad, die bepalen wat leerlingen aan het eind van het tweede middelbaar minstens moeten kennen. Daarin staan ook nieuwe sleutelcompetenties zoals burgerschap, digitale vaardigheden en financiële geletterdheid. Voor de invoering ervan had het onderwijsveld liever nog wat uitstel gekregen.

Verder werd er ook een niet-bindende oriënteringsproef ingevoerd die leerlingen uit het laatste jaar middelbaar moet helpen bij hun studiekeuze. Ook de lerarenopleiding krijgt een make-over,

waardoor leerkrachten in spe onder meer beter zullen worden voorbereid op de diversiteit en kansarmoede waarmee ze in de klas kunnen worden geconfronteerd.

De volgende minister van Onderwijs heeft in elk geval genoeg werk op de plank. Om te beginnen zal hij of zij het M-decreet moeten evalueren en wellicht bijsturen, de kinderziektes van de hervorming van het secundair onderwijs opvangen, nieuwe eindtermen voor de tweede en derde graad uitwerken en extra investeren in het kleuter- en lager onderwijs. Daarnaast ziet het er naar uit dat ook het loopbaanpact naar de volgende regering zal worden doorgeschoven. Dat pact was nochtans een van de speerpunten van Crevits' beleid, bedoeld om het beroep van leerkracht weer aantrekkelijker te maken. Maar de onderhandelingen met de sociale partners liepen spaak, onder meer omdat de minister het aantal uren dat leerkrachten voor de klas staan tot 22 wilde optrekken. Daarop bestelde ze een tijdsbestedingsstudie, waaruit ondertussen is gebleken dat Vlaamse leerkrachten gemiddeld 46 uur per week werken. Op basis daarvan moet verder worden onderhandeld, maar de verkiezingen komen ondertussen wel erg dichtbij. Crevits noemde dit dossier zelf al de grootste teleurstelling van haar ambtstermijn.

Nu de verkiezingsprogramma's verschijnen is het duidelijk dat N-Va het Vlaams Onderwijs wil binnenhalen.

'Na lectuur over de achteruitgang van het Vlaams onderwijs staat het voor mij vast dat we de onderwijslijn van de N-VA in de volgende legislatuur sterker moeten doordrukken', tweette Bart De Wever. Ondertussen liet zijn partijgenoot Theo Francken geen gelegenheid onbenut om zijn interesse in het departement te laten blijken. Helemaal conform de partijlijn droomt hij hardop van een solidaire eliteschool waar leerlingen worden aangemoedigd om uit te blinken. Zijn partij heeft ondertussen wel onomwonden laten weten dat ze de volgende minister van Onderwijs wil leveren. Om het sportief te houden, richt ze haar pijlen niet al te nadrukkelijk op Hilde Crevits maar wel op het Katholiek Onderwijs Vlaanderen, dat al jaren met N-VA bekvecht.

Volgens Neutr-On moet de kwaliteit van het Vlaams Onderwijs dringend terug omhoog. De minister van Onderwijs beheert een derde van de Vlaamse begroting. De gemeenschap betaalt dus een hoge factuur maar krijgt onvoldoende kwaliteit. Veel te veel scholen hanteren een zesjescultuur. Sommige scholen ontbreekt het ook aan een positieve schoolcultuur, het zijn eerder pretparken waar bezigheidstherapie gegeven wordt. Het zou zeker geen nadeel zijn als er eens een andere partij het Vlaams Onderwijs zou leiden, dan de partijen van de afgelopen decennia.

## ◆ Onderwijsspiegel 2019

Het jaarverslag van de Onderwijsinspectie bestaat uit vier delen. In deel 1 rapporteert de onderwijsinspectie over de doorlichtingen van het schooljaar 2017-2018. 250 scholen werden doorgelicht volgens de vernieuwde aanpak van Inspectie 2.0, zij het zonder juridische consequentie. Deel 2 bevat een artikel over de tweede fase van de monitoring van de vervolgschoolcoaching. En over de totstandkoming van twee andere referentiekaders: één voor CLB en één voor internaten. Deel 3 geeft een overzicht van de andere opdrachten die bij decreet of besluit zijn toegekend aan de onderwijsinspectie. Het jaarverslag sluit af met een blik op de toekomst: een open brief voor de beleidsmakers van de volgende legislatuur.

<https://www.onderwijsinspectie.be/nl/onderwijsspiegel-2019>

## ◆ Onderwijsplannen genoeg

Leerplicht vanaf drie jaar, een centraal examen na het secundair onderwijs, meer lessen Nederlands, minder macht voor de onderwijskoepels. Het zijn geen voorstellen maar 'breekpunten voor een volgend regeerakkoord', zegt Open Vld-voorzitter Gwendolyn Rutten. 'We staan op een scharnierpunt', beaamt cognitief psycholoog Wouter Duyck.

"Het is vijf voor twaalf", benadrukt Gwendolyn Rutten. Cognitief psycholoog Wouter Duyck (UGent) knikt instemmend. Gesteund door zijn expertise stelde Open Vld een twaalfpuntenplan op dat de neergang van het Vlaamse onderwijs een halt moet toeroepen.

Onderwijs volgens Open Vld

1. Laat leerkrachten weer lesgeven
2. De lerarenopleiding moet de topprofielen aantrekken
3. Leerplicht vanaf 3 jaar
4. Meer lessen Nederlands
5. Wetenschappelijk onderbouwd meertalig onderwijs
6. Een centraal examen na het secundair onderwijs
7. Minder inmenging door koepels en netten
8. Levenslang leren
9. Leren programmeren in het basisonderwijs
10. Levensbeschouwing als keuzevak
11. Duaal leren
12. De lat moet omhoog

Duyck: "We staan op een scharnierpunt. Als we nu niets doen en de ambitie bijstellen, gaat er een sociaal drama gebeuren in het onderwijs. Kapitaalkrachtige ouders zullen uitwijken naar privéonderwijs: veel faliekanter kan het naïeve egalitarisme van vooral links niet aflopen. Missen we nu de boot, dan ben je mee verantwoordelijk voor de creatie van privaat onderwijs in Vlaanderen."

Rutten: "Alle alarmbellen zijn afgegaan over de kwaliteit van ons onderwijs. We moeten nu ingrijpen, en het is belangrijk dat dat wetenschappelijk onderbouwd is. We willen het debat minder emotioneel maken. Met goede bedoelingen koop je uiteindelijk niet veel. Het doel moet zijn: de lat hoog, de drempel laag. Zo creëer je gelijke kansen. Je gaat naar school om iets leren. Leerlingen moeten weer kunnen excelleren."

Wetenschappelijke onderbouw betekent voor u ook dat er een centraal eindexamen moet komen?

Rutten: "In het vrij onderwijs zijn er de interdiocesane proeven. Maar de resultaten daarvan worden niet bekendgemaakt en zijn niet eens geanonimiseerd beschikbaar voor wetenschappelijk onderzoek. Het is belangrijk dat we die cijfers kunnen bestuderen. Dan kun je veel sneller problemen detecteren en ingrijpen. We willen daarom op het einde van het secundair een centraal eindexamen, opgesteld door een comité van wetenschappers."

De koepels en de onderwijsnetten hebben het te veel voor het zeggen, klinkt het in het plan.

Rutten: "Als Lieven Boeve aan politiek wil doen, moet hij op een lijst gaan staan in plaats van politiek te bedrijven ten koste van duizenden kinderen in zijn vrij net."

Duyck: “Het M-decreet is een goed voorbeeld. Leerkrachten, leerlingen en ouders..., iedereen is het erover eens dat het M-decreet een naïeve miskleun was – u zou mijn mailbox moeten zien. Alleen een aantal mensen in beleidsorganisaties die zelf niet in die klassen komen, vinden het nog altijd een goed idee.”

Rutten: “De koepels schermen met de vrijheid van onderwijs, maar de facto is die er niet. Veel ouders moeten hun kind noodgedwongen naar een school met verplichte godsdienstles sturen. Het vak levensbeschouwing zou beter een keuzevak worden, waar mensen bewust voor kunnen kiezen. We hebben het alvast mogelijk gemaakt dat de grondwet in de volgende legislatuur daartoe aangepast kan worden.”

Het plan lijkt wel een vraag om beproefde onderwijsrecepten te herstellen.

Rutten: “Tene quod bene. Absoluut.”

Duyck: “Elke week staat er in de krant wel een school die meent het pedagogisch licht gezien te hebben, en een heel nieuwe methode heeft waar mensen 3.000 jaar lang niet aan dachten. Het spijt me: de maatschappij is veranderd, maar de manier waarop ons brein werkt niet. Klassieke leermethoden werken dus ook nog altijd.

“Ik erger me blauw aan die neomanie. Klassieke talen worden al te vaak ingeruild door bijvoorbeeld STEM-trajecten (nadruk op wetenschappen, red.) die hun werkzaamheid nog niet bewezen hebben. Dat is experimenteren op de kap van hun kinderen, met een groot risico.”

Rutten: “En ondertussen worden leerkrachten overstelpt met paperassen en zorgtaken. Zij moeten zich weer op hun kerntaak kunnen richten: meer lesgeven.”

Verschillende onderzoeken tonen aan dat Vlaamse leerlingen het steeds slechter doen voor lezen en luisteren. Hoe kunnen we die kar keren?

Duyck: “In een studie over taalvaardigheid stond België op drie na laatste in Europa voor begrijpend lezen. En dat terwijl Vlaanderen altijd zo trots is geweest op zijn talenonderwijs. Gaandeweg is de lat omlaag gegaan, en is de intellectuele ambitie afgekald.

“In prestatiemotivatie scoren onze leerlingen nu het allerlaagste in Europa. Gebrek aan ambitie is een belangrijke factor in onze slechtere schoolprestaties. Er moet nu een sense of urgency zijn dat er iets aan gedaan moet worden. We moeten terug naar de foundation skills.”

Rutten: “Het is niet dat er deze legislatuur geen stappen zijn gezet om dat recht te trekken, maar we moeten de acute nood inzien.”

Dit plan voelt wel als een aanval op het beleid van de voorbije jaren.

Rutten: “Voor mij ligt het al een aantal jaren gevoelig. Onder Pascal Smet (sp.a) zijn keuzes gemaakt waar ik het helemaal niet mee eens ben, zoals zijn concept van de brede eerste graad. Dat vind ik dus echt een ramp.”

Duyck: “Het kalf is dan allang verdronken. Kinderen uit kansarme milieus hebben een achterstand in taal als ze zich aandienen in het eerste leerjaar. Het is absurd om daar jaren niks aan te doen, en dan op 12 jaar dat te proberen remediëren met een brede eerste graad.”

Rutten: “Er zijn deze legislatuur veel goede stappen gezet. We hebben het theoretisch al mogelijk gemaakt om meertaligheid snel aan te bieden, nu moet dat ook uitgerold worden. De

leerplicht is op 5 jaar gelegd, maar nog niet op 3 jaar. Dat zijn punten waarop we veel verder willen gaan.”

Gwendolyn Rutten, minister van Onderwijs. Spreekt dat idee u aan?

Rutten: “Het is niet mijn ambitie om minister te worden, tout court. Maar minister van Onderwijs is volgens mij wel een van de mooiste opdrachten die je kunt krijgen. De afgelopen jaren zijn grote ideologische discussies over het onderwijs gebruikt voor partijpolitiek gewin. Er is veel tijd verloren gegaan.”

En u, mijnheer Duyck, zou u ooit kabinetschef van de onderwijsminister willen worden?

Wouter Duyck: “Dat hangt van de minister af. Ik zit goed aan de universiteit. Wetenschappers zijn vrij om hun opinie te vormen, maar ik weet ook wel dat je in de politiek een iets grotere mentale flexibiliteit aan de dag moet leggen om een compromis te slikken. Maar als wetenschapper heb je wel een verantwoordelijkheid om te reageren, bijvoorbeeld op idiotieën als de brede eerste graad.”

## ◆ Poolse leerkrachten staken

Vorige maand startte een onderwijsstaking van onbepaalde duur in Polen. Meer dan 85% van de scholen werden getroffen door de beweging. De stakers eisen een loonsverhoging van 30%.

De voorbije weken is het conflict tussen de leerkrachten en de regering van de Partij van Recht en Rechtvaardigheid verder geëscaleerd. De oorzaak is de jarenlange verwaarlozing van het onderwijs door opeenvolgende kapitalistische regeringen. Een leerkracht heeft een grote verantwoordelijkheid, maar de sector kampt met lage lonen en toenemende bureaucratische lasten en druk vanwege de autoriteiten en de ouders. De problemen in het onderwijs zijn een uitdrukking van die in de volledige sector, waar er een tekort aan investeringen en middelen is aangevuld met overdreven bureaucratische regels.

Het onderwijs kampt net als de volledige publieke sector tevens met externe druk als gevolg van ideologische redenen: de kapitalistische ideologie en principes van de reproductie van kapitaal zorgen ervoor dat onderwijs sinds de herinvoering van het kapitalisme in Polen gezien wordt als een industrie zoals de anderen met kapitalistische organisatie- en beheersmethoden. De scholen moeten dus als kapitalistische bedrijven functioneren. Het resultaat is dat leerkrachten als goedkope arbeidskrachten worden gezien die een bepaalde dienst moeten vervullen, niet als specialisten die verantwoordelijk zijn voor de intellectuele ontwikkeling van de samenleving.

Gezien de lage lonen en het gebrek aan investeringen is het niet verwonderlijk dat er uit verschillende hoeken kritiek op het onderwijs komt. Er volgden reguleringen, vereisten op maat van het bedrijfsleven en de lonen bleven laag. Hierdoor is het voortbestaan van de job bedreigd. Deze tegenstelling waarbij de markt lonen eist die afwijken van die op de huidige arbeidsmarkt, kan tot een nationale onderwijscrisis leiden. De leerkrachten eisen dan ook terecht dat er dringende oplossingen komen. Zoniet wordt het moeilijk om een breder perspectief te hebben van de ontwikkeling van wetenschap en cultuur.

De onderwijsstrijd overstijgt de bestaande verdeeldheden tussen vakbonden. De leiders van Solidarnosc, onder leiding van Piotr Duda, stellen zich volgzzaam op tegenover de regering omwille van politieke banden met de PiS-leiding. De basisleden van de vakbond zijn zich daarvan

bewust, maar willen toch staken. De vakbonden ZNP en FZZ nemen officieel de leiding van de stakingsacties, maar het protest wordt vooral gedreven door gewone leerkrachten die voorheen weinig of geen contact met de vakbonden hadden. Het is een massaproces dat niet alleen economische voordelen voor de leerkrachten kan opleveren, maar ook politieke voordelen omdat er druk wordt gezet op de vakbonden om radicalere standpunten in te nemen en te verdedigen. Als de staking tot successen leidt, kan dit leerkrachten aanmoedigen om actiever te worden in de vakbonden waardoor die veranderen. Het kan ook de kwestie van vakbonds aanwezigheid in private scholen op de agenda zetten.

Het protest heeft een belangrijke politieke impact. Het gedrag van de heersende politici en de media maakt duidelijk dat de kern van het probleem bij de kapitalistische productieverhoudingen ligt. De kapitalistische regering en de schooladministraties proberen de private scholen uit te spelen tegen de staking: er wordt geprobeerd om leerkrachten uit die private scholen deels ook in publieke scholen in te zetten om toezicht te houden tijdens de examens. Het verzet door de leerkrachten is echter te groot om dit op langere termijn vol te houden. De leerkrachten vechten niet alleen voor hun bestaan, maar ook voor het onderwijs zelf en tegen de kapitalistische marktlogica in ons onderwijs. Het doel van het kapitaal is dat onderwijs bereidwillige en volgzame arbeidskrachten aflevert.

De strijd van de leerkrachten is een symptoom van de strijd in de volledige publieke sector voor hogere lonen. Dat komt na jaren van een loonstop, ondanks de goede economische prestaties. Bron: socialisme.be

## SECTOREN

### ♦ 1 Mei

Tijdens de 1 Mei-toespraken stonden de sociale thema's op de eerste plaats. Aan de vooravond van 1 mei heeft sp.a-voorzitter John Crombez in de Gentse Vooruit zijn achterban toegesproken. "Een deftig loon, een goed pensioen en de beste zorg. Het is wel haalbaar. Het is wel betaalbaar." was zijn betoog.

Een maand voor de verkiezingen beukte Crombez vooral in op het rechtse regeringsbeleid. "Na 5 jaar rechts vindt meer dan de helft van de Vlamingen dat zijn koopkracht gedaald is, kan meer dan de helft van de Vlamingen niet of moeilijk sparen en zijn er 250.000 mensen die werken - mensen met een job dus - die niet meer rondkomen", zei Crombez. "En dat kan ook moeilijk anders als je de lijst met ontspoorde facturen ziet. Geen facturen voor zotte dingen. Maar gewoon om wat deftig te leven. De factuur voor basisbehoeften, zoals water en elektriciteit bijvoorbeeld. Maar ook de factuur voor de crèche of de school van de kinderen. Intussen kost een jaar in het middelbaar ouders meer dan 1.200 euro. Wel, dat moet gedaan zijn."

Crombez belooft zijn achterban in de Vooruit onder meer een maximumfactuur voor het middelbaar onderwijs, een minimumloon van 1.600 euro, een minimumpensioen van 1.500 euro en een verlaging van de btw op elektriciteit van 21 naar 6 procent om de koopkracht van burgers te beschermen.

Volgens Crombez zijn die voorstellen ook betaalbaar. "Onze voorstellen zijn nagerekend door het Planbureau", benadrukte Crombez. "Een deftig loon, een goed pensioen en de beste zorg. Het is

wél haalbaar. Het is wél betaalbaar. Het kan wel. Dus Bart (De Wever, n.v.d.r), Gwendolyn (Rutten) en Wouter (Beke): cut the crap. Stop met die onzin.”

De socialist roept zijn militanten op om de laatste weken voor de verkiezingen alles op alles te zetten. “Wij gaan ervoor zorgen dat al diegenen die doorzetten, die elke dag opnieuw hun uiterste beste doen, die kansen grijpen en mee bijdragen, opnieuw zeker zijn dat ze hun leven kunnen uitbouwen. Zodat ze opnieuw geloven in de toekomst. Zekerheid voor iedereen. Daarom is sp.a nu nodig. Daarom is sp.a altijd nodig.”

Ook Hart boven Hard had een 1 Mei-boodschap.

Voel je het ook? Er beweegt iets in onze samenleving. Steeds meer mensen komen op straat. Voor het klimaat, tegen discriminatie, voor sociale rechten en nog zoveel meer. Omdat onze toekomst op het spel staat.

Wat wij vragen is niet onmogelijk. Wat wij vragen staat in de grondwet. Artikel 23 zegt: "Iedereen heeft het recht op een menswaardig leven." Dat betekent concreet: een gezond klimaat, een goede job, gelijke rechten, betaalbare zorg, een menselijk migratiebeleid en niet elke maand moeten krabben om te overleven. Dáár willen wij dat de volgende regeringen werk van maken.

Op 12 mei slaan we de handen in elkaar voor een duurzame, solidaire en inclusieve samenleving. Omdat alles met elkaar verbonden is: geen klimaatbeleid zonder sociale rechtvaardigheid, geen strijd tegen ongelijkheid zonder oog voor de planeet. Spring mee op de kar! Samen op straat, voor mens en klimaat. Op 12 mei vragen we luid en duidelijk: RIGHT(S) NOW!

Lees verder via: <https://rightsnow.be/nl/>

[https://www.pvda.be/de\\_sociale\\_zekerheid\\_is\\_onze\\_notre\\_dame\\_handen\\_af](https://www.pvda.be/de_sociale_zekerheid_is_onze_notre_dame_handen_af)

## ♦ Luchtverkeersleiders ontevreden

In de nacht van vrijdag 12 april op zaterdag was het door luchtverkeersleider Skeyes gecontroleerde luchtruim opnieuw drie uur lang dicht zijn. Door ziekte waren er onvoldoende luchtverkeersleiders beschikbaar, zei Skeyes-woordvoerder Dominique Dehaene.

Daardoor konden er geen vliegtuigen landen of opstijgen van de Belgische luchthavens.

Bij Skeyes, het vroegere Belgocontrol, heerst er al lang een sociaal conflict. Het personeel is ontevreden over de hoge werkdruk en de arbeidsorganisatie.

De luchtverkeersleiders van Skeyes begeleiden de landende en opstijgende vliegtuigen, en beheren het overvliegende vliegverkeer tot 24.500 voet (ongeveer 7.500 meter). Het hogere luchtruim is de bevoegdheid onder eurocontrol

Een rechter in kort geding had dan aan Skeyes opgelegd om de luchtverkeersleiding te garanderen. Als het bedrijf dat niet kon verzekeren, dan moest het een dwangsom van 250.000 euro per uur onderbreking betalen.

De uitspraak kwam er nadat twee bedrijven actief op de luchthaven van Luik - Liege Cargo Handling Services (LACHS) en Cargo Airlines (CAL) - een kort geding hadden aangespannen. De twee bedrijven zijn van plan om daarna een nieuw kort geding in te dienen bij de ondernemingsrechtbank van Luik. “Maar in tussentijd had onze advocaat onderzocht of het niet



mogelijk was om al dwangsommen op te leggen”, preciseert David Alexis, adjunct-directeur-generaal van LACHS.

De rechtbank meent dat de onderbrekingen bij de luchtverkeersleider van die aard zijn dat ze “ernstige en onherstelbare schade kunnen berokkenen” aan de klagende bedrijven. Skeyes “lijkt geen enkele maatregel te hebben genomen om de uitvoering van zijn wettelijke opdracht te garanderen”, gaat het verder. Het bedrijf kan ook een beroep doen op derden.

De raad van bestuur van luchtverkeersleider Skeyes heeft dan op 30 april op een bijzondere bijeenkomst benadrukt dat “alles in het werk moet worden gesteld om de operaties ten allen tijde te laten doorgaan en een optimale dienstverlening aan de klanten te verzekeren”. Daarnaast werd er een stand van zaken gegeven over het sociaal overleg. “De raad ondersteunt het management in zijn initiatieven om samen met de bemiddelaars tot een akkoord te komen met de vakbonden, zodat de sereniteit in het bedrijf kan terugkeren en skeyes opnieuw de hoogstaande kwalitatieve dienstverlening kan leveren zoals ze dat altijd al gedaan heeft”, klinkt het daarover.

De Belgische luchtverkeersleiders voeren al meer dan een maand actie. Bron: hln

## ♦ Eerlijk loon voor truckers

Het Europees Parlement wil dat vrachtwagenchauffeurs eerlijker worden beloond en betere werkomstandigheden krijgen.

Truckers mogen de weekendrust van 45 uur, of meer, niet in de cabine doorbrengen. Dat moet thuis of in een door de werkgever betaald hotel. Is de rusttijd tussen de 21 en 45 uur dan kan dat ook op een beveiligde parkeerplaats met faciliteiten. Ze moeten minstens één keer per maand thuis zijn.

Om fraude met rij- en rusttijden te voorkomen kan door de invoering van een digitale tachograaf beter worden gehandhaafd. De voorstellen voorzien ook in het tegengaan van schimmige constructies waarmee chauffeurs via brievenbusfirma's te werk worden gesteld.

Europarlementariërs zijn opgelucht dat oneerlijke concurrentie nu kan worden tegengegaan. Goed uitgeruste chauffeurs zijn in ieders belang. Het principe ‘gelijk werk, voor gelijk loon op dezelfde plek’ geldt nu ook in de transportsector. De tachograaf biedt controleurs de mogelijkheid om snel de chauffeurs eruit te pikken die een nomadenleven leiden op de snelweg.

Een chauffeur wordt voortaan betaald volgens het loon in het land waar de lading gelost wordt, als die lonen hoger liggen dan thuis. Een Roemeense chauffeur die stevast in bv België rijdt krijgt dan een Belgisch loon.

De nieuwe regels zorgen dan voor betere arbeidsvoorwaarden, maar een volledig gelijk speelveld nog is niet bereikt.

Eerder waren voorstellen meerdere keren weggestemd, maar nu kunnen de onderhandelingen met de lidstaten over de wetgeving beginnen. Dat gebeurt vermoedelijk pas na de Europese verkiezingen van eind mei.

## ♦ Hoe de files oplossen?

Misschien sta je zelf ook elke dag één, twee of meer onbetaalde uren in de file. Dat zorgt voor extra werkdruk, stress, vermoeidheid, opgejaagdheid, ongevallen en ongenoegen. Nog steeds zijn de politieke verantwoordelijken er niet in geslaagd de files op te lossen.

De verschillende politieke partijen trekken hun handen af van de invoering van een kilometerheffing voor personenwagens. Wat zijn de alternatieven om de files te bestrijden?

Vlaams minister van Mobiliteit Ben Weyts (N-VA), samen met zijn partij jarenlang voorstander van de invoering van een kilometertaks, ziet rekeningrijden niet langer zitten. Zelfs niet onder bepaalde voorwaarden, zoals hij de voorbije dagen nog stelde. En zo goed als zeker ook niet in de volgende regeerperiode, wat tot nu toe de bedoeling was. 'Er is geen enkel draagvlak voor, niet politiek en ook niet bij de Vlaming', zei hij dinsdagavond in verschillende televisiestudio's.

Ook Open VLD trekt zijn handen af van de beslissing. Op Twitter spraken liberale parlementsleden zelfs al over 'de N-VA-taks voor Vlaanderen'. CD&V is genuanceerder. Zij blijven voorstander van een kilometerheffing voor personenwagens, maar alleen als er over volwaardige alternatieven zijn. 'En dat is nu niet het geval.'

In een paar dagen tijd is het politiek draagvlak volledig afgebrokkeld. Het is nochtans veelzeggend dat op de stemtest van de VRT alle partijen, behalve het Vlaams Belang en de PVDA, zich onder bepaalde voorwaarden achter het principe scharden.

De fileduur op de Brusselse ring ter hoogte van Groot-Bijgaarden steeg met een half uur tot gemiddeld 8,5 uur per dag.

Want dat er iets aan de files moet gebeuren, daarover is iedereen het eens. Het autoverkeer op de Vlaamse snelwegen steeg vorig jaar opnieuw. Op de Antwerpse buitenring steeg de file tot gemiddeld 220 minuten per dag. Voor de Kennedytunnel richting Nederland staat nu 11 uur file op een gemiddelde dag. De fileduur op de Brusselse ring ter hoogte van Groot-Bijgaarden steeg met een half uur tot gemiddeld 8,5 uur per dag.

De Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) berekent de files op 1 tot 2 procent van ons bruto binnenlands product, of 4,5 tot 9 miljard euro per jaar.

Die files hebben een enorme kostprijs. De Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) berekent ze op 1 tot 2 procent van ons bruto binnenlands product, of 4,5 tot 9 miljard euro per jaar.

Transporteconomen proberen die kostprijs concreet te maken. Ze schatten de kostprijs van een automobilist in de file op 11 euro per uur. Als je weet dat in elke kilometer file 100 tot 150 voertuigen stil staan, is de berekening snel gemaakt. Bovendien wordt dan nog geen rekening gehouden met extra ongevallen, de verliestijd van het vrachtverkeer en de schade voor het milieu.

Hoe kunnen we die files oplossen?

### 1. Giet meer beton

Weyts pleit ervoor de volgende regeerperiode nog meer te investeren in betere infrastructuur. De spade gaat in de grond voor de Antwerpse Oosterweelverbinding en er zijn werken gepland aan de Brusselse ring.

Op bepaalde knelpunten zijn die investeringen inderdaad nuttig. De spitsstroken op de E40 richting Leuven en richting Gent werpen bijvoorbeeld vruchten af.

Maar, om Weyts' eigen woorden te gebruiken: 'met beton alleen los je niets op.' Dat heeft onder meer te maken met het aanzuigeffect.

'Door extra wegcapaciteit wordt een verplaatsing met de auto goedkoper omdat er minder vertragingen zullen zijn en de tijdskost van die verplaatsing dus daalt', schrijft de mobiliteitsexpert Stef Proost in zijn boek 'Slimmer Onderweg'. 'Een lagere kost voor een verplaatsing met de auto zal meer mensen in de auto duwen. Pendelaars die voordien gebruik maakten van het openbaar vervoer, zullen sneller zelf achter het stuur kruipen en gepensioneerden die vroeger met de bus of fiets op stap gingen, zullen nu eerder de auto nemen om van hun pensioen te genieten.'

## 2. Schaf de bedrijfswagens af

Vorig jaar werden er 293.844 nieuwe bedrijfswagens ingeschreven. Dat is een record. Op die manier stimuleert de overheid werknemers om met de auto naar het werk te gaan. Zowel vanuit klimaat oogpunt als vanuit mobiliteitsoogpunt wordt daarom regelmatig voorgesteld het fiscaal voordeel voor bedrijfswagens af te schaffen.

### Bedrijfswagens

Vorig jaar werden er 293.844 nieuwe bedrijfswagens ingeschreven. Dat is een record. Het Planbureau berekende onlangs wat dat voor de mobiliteit zou betekenen. Als het fiscaal voordeel verdwijnt, daalt het aantal gereden kilometers met 3,6 procent terwijl het aantal kilometers met het openbaar vervoer met 6,7 procent stijgt. Ook het transport te voet of met de fiets zou stijgen.

## 3. Stimuleer wonen in de stad

Veel Vlamingen blijven onder de kerktoren wonen waardoor ze meer pendelen dan inwoners van andere OESO-landen. Met de betonstop wil de regering Vlamingen stimuleren om dichter bij elkaar te wonen in dorps- of stadskernen in plaats van in de typische lintbebouwing waar weinig alternatieven voor de auto zijn. Het is ook de bedoeling om tegen 2040 geen open ruimte meer aan te snijden.

Maar door juridische obstakels wordt die betonstop (opnieuw) over de verkiezingen getild. Als de huidige meerderheid na de verkiezingen aan zet blijft, ziet het er wel naar uit dat de plannen doorgaan, zij het met een paar maanden vertraging om de juridische obstakels te overwinnen. Als andere partijen aan zet komen, is de kans groot dat ze over een nieuw akkoord willen onderhandelen en dat het veel langer duurt voor er maatregelen komen. Ook andere (fiscale) stimuli om de Vlaming te overtuigen meer in steden te wonen, liggen gevoelig bij inwoners uit het platteland.

## 4. Zet in op een combinatie van openbaar vervoer, fiets en duurdere parkings

Ondanks de files is het openbaar vervoer voor de Vlaamse pendelaar meestal te traag om een valabel alternatief voor de auto te zijn, bleek onlangs uit onderzoek van De Tijd. Gemiddeld doet het openbaar vervoer de reistijd op de populairste pendelroutes met 78 procent toenemen. Meer investeringen in openbaar vervoer lijken dus broodnodig. Dat is ook de voorwaarde voor CD&V om een kilometerheffing voor personenwagens in te voeren.

Daarvoor is ook meer samenwerking nodig tussen de verschillende overheden in ons land. Het gebeurt regelmatig dat het aanbod van De Lijn en de NMBS elkaar overlapt in plaats van aanvult. Door communautaire discussies lopen broodnodige investeringen, bijvoorbeeld in de rand rond Brussel, soms jaren vertraging op.

Een andere mogelijkheid is mensen stimuleren hun auto te laten staan door parkeren moeilijker en/of duurder te maken. Brussel heeft bijvoorbeeld het aantal parkeerplaatsen per bedrijf beperkt zodat die bedrijven hun werknemers moeten stimuleren om minder met de auto te komen. De verkeerseexpert Willy Miermans, professor emeritus aan de Universiteit Hasselt, zei eerder in De Tijd dat op termijn alle parkeerplaatsen betalend moeten worden. 'Zolang iedereen gratis op zijn bestemming kan parkeren, blijft iedereen in zijn auto zitten.'

#### 5. Voer alsnog een kilometerheffing in

Een verschuiving van de kosten van autobezit naar autoverbruik blijft volgens de meeste experts de meest efficiënte manier om de files aan te pakken. Afhankelijk van het gebruikte systeem kan rekeningrijden de files met 10 tot 30 procent doen dalen.

Niets sluit uit dat de politiek na de verkiezingen opnieuw een bocht maakt. Voor de vorige verkiezingen zeiden de latere coalitiepartners Open VLD, CD&V en N-VA nog unisono dat het optrekken van de pensioenleeftijd niet aan de orde was, maar na de start van de regering verhoogden ze die tot 67 jaar. Bovendien besliste de Vlaamse regering in het kader van het Klimaatplan vorig jaar al dat er een slimme kilometerheffing zou komen voor auto's.

De mislukking van de kilometerheffing stond in de sterren geschreven toen er werd gezegd dat het systeem gebiedsdekkend moest zijn.

Veel zal afhangen van de modaliteiten. 'De mislukking van de kilometerheffing stond in de sterren geschreven toen er werd gezegd dat het systeem gebiedsdekkend moest zijn', zegt Maarten Matienko van de mobiliteitsorganisatie VAB. 'Dat heeft immers zware gevolgen voor de provincies aan de uitersten, zoals Limburg en West-Vlaanderen, waar geen alternatieven zijn voor de autogebruiker.'

De volgende Vlaamse regering kan ervoor kiezen om bijvoorbeeld alleen rond de grote steden een vorm van kilometerheffing in te voeren tijdens de spitsuren. Zo blijven Limburg en West-Vlaanderen grotendeels buiten schot.

Maar de discussie van deze week heeft hoe dan ook een eventuele beslissing na de verkiezingen een pak moeilijker gemaakt. 'Of het er nog komt? Als Kerstmis en Pasen samenvallen misschien', zei Weyts gisteren in het VRT-programma 'Terzake'.

Zelfs als de politieke bocht wordt genomen, moet de volgende Vlaamse regering nog heel wat knopen doorhakken.

Aan wie zullen de autobestuurders betalen? Hoe vermijd je dat bestuurders zwartrijden? En de belangrijkste: hoeveel zullen automobilisten betalen? Het zal door alle praktische en juridische discussies hoe dan ook nog jaren duren voor u effectief betaalt om in de spits te rijden.  
Bron: De Tijd

N-Va, de kracht van... zo lang mogelijk de mensen aan het lijntje, in de file, te houden. Ze zijn er niet in geslaagd de files rond Antwerpen en Brussel op te lossen.

## ♦ Voorstel: 1 statuut voor werkenden

In de aanloop naar de verkiezingen van 26 mei komt minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid Maggie De Block (Open Vld) met een opmerkelijk pleidooi voor een eenheidsstatuut voor werknemers, zelfstandigen en ambtenaren. “Verworven rechten blijven behouden. Maar voor mensen die nu beginnen te werken, zou het gelijk moeten zijn of ze dat als werknemer, ambtenaar of zelfstandige doen”, zegt ze in een interview met De Tijd vandaag.

De Block wil dat mensen die in de volgende legislatuur aan hun carrière beginnen dezelfde pensioenrechten opbouwen en recht hebben op dezelfde uitkeringen, ongeacht of ze werknemers, ambtenaren of zelfstandigen zijn. Het moet mensen toelaten gemakkelijker van job te veranderen. “Wie als ambtenaar stopt, zet nu zijn hoge pensioen op de helling. Daarom moet er meer lijn komen in de statuten.”

Voorts pleit De Block voor een hervorming van de financiering van de sociale zekerheid. Ze zou die zelf graag uitvoeren als minister. Een verlenging op Asiel en Migratie, waarvoor ze bevoegd werd nadat de N-VA uit de regering was verdwenen, ambieert ze niet. “I won’t be back op die post”, zegt ze.

## VARIA

### ♦ Wat verandert er in mei?

Zoals elke maand veranderen er ook nu weer enkele zaken. Hierbij een overzicht.

- **Antwerpse politie gaat zelf wagens in beslag nemen**

De lokale politie in Antwerpen kan vanaf 1 mei zelf wagens tot zes maanden in beslag nemen, zonder tussenkomst van het gerecht. Het schepencollege keurde daarover onlangs een nieuw retributiereglement goed. De stad wil zo de strijd tegen straatracen en asociaal verkeersgedrag opvoeren.

Het zal ook mogelijk zijn om de overtreder te verplichten verkeerslessen te nemen, die dan ook voor zijn rekening zijn.

Dat de burgemeester zijn macht inroept om wagens in beslag te nemen buiten het gerecht om, is op zich niet nieuw. Ook Mechels burgemeester Bart Somers (Open Vld) heeft in het verleden al de wagen van hardleerse wegpiraten in beslag genomen.

Het retributiereglement moet maandag wel nog langs de gemeenteraad passeren. Bij goedkeuring kan het vanaf 1 mei geïmplementeerd worden.

- **Ook zelfstandigen hebben tien dagen vaderschapsverlof**

Zelfstandigen hebben vanaf 1 mei ook recht op een vaderschapsverlof van tien dagen. De federale regering wil zo de combinatie tussen werk en privé beter verteerbaar maken, maar ook een verschil in behandeling met loontrekkenden uit de wereld helpen.

Volgens de tekst kunnen zelfstandige ouders of meedouders binnen de vier maanden na de geboorte tien dagen geboorteverlof opnemen. Daar staat een vergoeding van 79 euro per dag tegenover, wat identiek is aan de moederschapsuitkering.

Net zoals het moederschapsverlof kan ook het vaderschapsverlof in halve dagen opgenomen worden, in de vier maanden na de geboorte van het kind.

Indien hij dat volledige verlof niet wil opnemen, kan de zelfstandige kiezen voor maximaal acht dagen, aangevuld met vijftien gratis dienstencheques die hij kan aanvragen bij het sociaal verzekeringsfonds.

De kost van de maatregel wordt geraamd op jaarlijks 1 miljoen euro.

- **Nieuwe vennootschapswetgeving**

Met het Wetboek Vennootschappen en Verenigingen, dat op 1 mei van kracht wordt, krijgt de Belgische vennootschapswetgeving een ingrijpende hervorming. Centraal in de nieuwe wetgeving is dat het aantal vennootschapsvormen herleid wordt van zeventien naar vier, en dat het mogelijk wordt een vennootschap op te richten zonder startkapitaal.

In de plaats daarvan moet er een uitgebreider financieel plan komen waarin aangetoond wordt dat de vennootschap over een “toereikend aanvangsvermogen” beschikt. De nieuwe wetgeving zal ook gelden voor vzw’s, stichtingen en verenigingen, zoals ook blijkt uit de naam van het wetboek.

Van de zeventien ondernemingsstructuren blijven er nog vier over: de Besloten Vennootschap (BV), die in principe de meest gebruikte vorm zal worden en veel weg heeft van de bvba, de Maatschap, de Naamloze Vennootschap (NV) en de Coöperatieve Vennootschap (CV). Minister van Justitie Koen Geens maakt zich sterk dat er met deze hervorming “meer ondernemingen geboren zullen worden in België”.

Zowel de NV als de BV zullen voortaan door één persoon kunnen worden opgericht, in plaats van met minstens twee personen vroeger. Ook de kapitaalsvereiste van 6.200 euro wordt afgeschaft bij het oprichten van een BV. Daartegenover staat wel dat er een versterkt financieel plan moet kunnen worden voorgelegd. Als het misloopt is er een verstrengde aansprakelijkheid.

Anders dan vzw’s, stichtingen en verenigingen zullen vennootschappen hun winst natuurlijk wel kunnen uitkeren aan vennoten.

De inwerkingtreding verloopt gefaseerd. Vanaf 1 mei 2019 moeten nieuw opgerichte vennootschappen, verenigingen en stichtingen voldoen aan de nieuwe regels. Op bestaande vennootschappen, verenigingen en stichtingen zijn de dwingende bepalingen van het nieuwe wetboek van toepassing op het ogenblik van een opt-in na de inwerkingtreding van de nieuwe wet, of sowieso vanaf 1 januari 2020. De statuten moeten uiterlijk tegen 1 januari 2024 aangepast zijn.

- ♦ **De federale verkiezingen 2019**

Op zondag 26 mei 2019 trekken alle meerderjarige Belgen naar de stembus voor de verkiezingen voor het Europees parlement en de regionale parlementen.

Mochten er vandaag verkiezingen plaatsvinden, dan zou N-VA met ruime voorsprong de grootste partij van Vlaanderen zijn. CD&V, Groen en Open VLD strijden op ruime afstand voor de tweede plaats. Ecolo wordt in Wallonië de tweede grootste. Dat blijkt althans uit een peiling van VRT en De Standaard, waarvan de resultaten eind april werden bekendgemaakt.

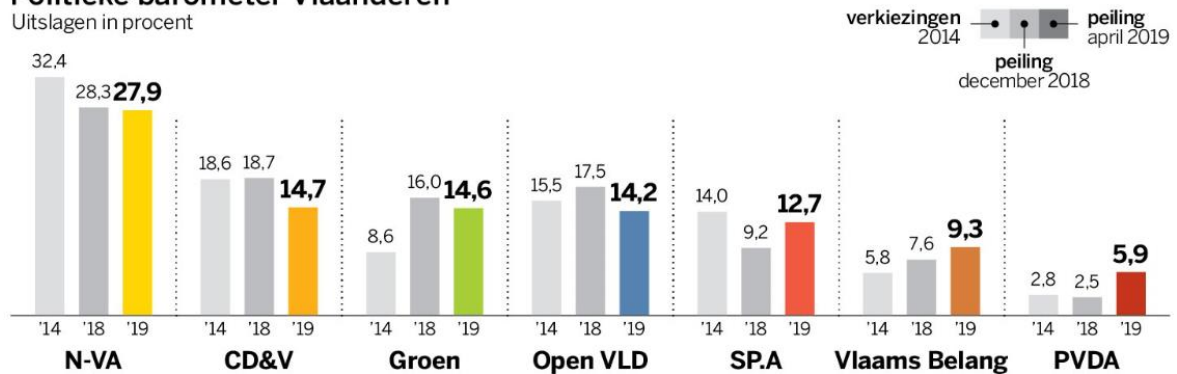
N-VA blijft zoals verwacht de grootste partij, met 27,9 procent van de kiesintenties. Dat is zowat 4,5 procentpunt minder dan bij de federale verkiezingen van mei 2014. Daarna volgen CD&V (14,7 procent), Groen (14,6 procent) en Open VLD (14,2) op een kluitje. Voor CD&V betekent het

wel een verlies van 3,9 procentpunt ten opzichte van vijf jaar geleden, terwijl de groenen met 6 procentpunt een stevige stap vooruit zetten.

Iets verderop volgt SP.A met 12,7 procent. Daarmee doen de Vlaamse socialisten weer wat beter dan in eerdere peilingen, waarin sp.a zelfs tot onder de 10 procent was weggezakt. Vlaams Belang zet zijn opmars in de peilingen voort en stijgt richting 9,3 procent. PVDA tot slot komt uit op 5,9 procent, dus boven de kiesdrempel, en scoorde zelden zo hoog in de peilingen.

## Politieke barometer Vlaanderen

Uitslagen in procent



In Wallonië bevestigt Ecolo zijn opmars. De Franstalige groenen komen uit op 22 procent - liefst 13,8 procentpunt meer dan in 2014 - en stoten daarmee de MR (18,3 procent, een daling met 7,5 procentpunt tegen 5 jaar geleden) van de tweede plaats. De PS blijft nummer één met 24,7 procent, wat eveneens 7,3 procentpunt lager is dan bij de verkiezingen. PTB (PVDA) komt uit op 14,8 procent. Het DéFI van Olivier Maingain haalt de kiesdrempel niet.

In Brussel bevestigt Ecolo zijn marktleiderschap. Net als bij de vorige peiling staan de groenen op nummer één, ditmaal met 21,5 procent - 11 procentpunt beter dan bij de vorige verkiezingen. De PS komt uit op 19 procent, gevolgd door MR met 15,5 procent en PVDA met 11,9 procent. Bij de Vlaamse partijen haalt N-VA 4,2 procent, gevolgd door Groen (3,0) en CD&V (2,0).

De SP.A wil de koopkracht optrekken, de lasten op arbeid verlagen, de wachtlijsten in de zorg wegwerken en een minimumpensioen van 1.500 euro garanderen na een loopbaan van 42 jaar. De wettelijke pensioenleeftijd moet opnieuw van 67 naar 65 jaar. Dat hebben fractieleiders Meryame Kitir en Joris Vandenbroucke woensdag gezegd op een persconferentie.

De Vlaamse socialisten hebben via InSites Consulting een onderzoek uitgevoerd bij meer dan 1.000 Vlamingen. Uit die bevraging blijkt volgens Kitir en Vandenbroucke dat de Vlaming zich grote zorgen maakt over zijn koopkracht, zijn pensioen en de zorg. Zo maken zes op de tien mensen zich zorgen over de stijgende facturen, zeven op de tien maken zich zorgen dat ze niet de juiste zorg zullen krijgen en drie kwart van de bevroegden maakt zich zorgen dat zijn pensioen niet zal volstaan om zijn levensstandaard te behouden.

De SP.A wil naar eigen zeggen die 'onrust' wegwerken en legt daarvoor een eigen pakket voorstellen en hervormingen op tafel. Zo wil de partij eerst en vooral de koopkracht verhogen. Het minimumloon moet van 10 naar 14 euro per uur en het belastingvrij inkomen tot 1.200 euro per maand. Dat moet de werkende Vlaming een belastingverlaging van 1.500 euro per jaar opleveren.

Op het vlak van zorg willen de socialisten de wachtlijsten in de zorg wegwerken. Dinsdag raakte bekend dat daarvoor alleen al voor de sector van personen met een handicap 1,6 miljard nodig is. Dat is even veel als de SP.A in haar Toekomstbegroting voorzien had voor de hele zorgsector.

'We gaan onze Toekomstbegroting moeten aanpassen, want het is onaanvaardbaar dat mensen jarenlang moeten wachten op de nodige hulp', aldus Vandenbroucke.

Op pensioenvlak pleit de SP.A voor een minimumpensioen van 1.500 euro voor iedereen met een loopbaan van 42 jaar. Voor wie langer dan 42 jaar werkt, komt er opnieuw een pensioenbonus. De wettelijke pensioenleeftijd moet voor SP.A ook opnieuw naar 65 jaar. Dat is voor de socialisten zelfs een 'breekpunt', zegt Meryame Kitir.

Ook Vlaams Belang, Groen, CD&V, PVDA en Open VLD willen het pensioen optrekken naar 1500 euro voor wie een volledige loopbaan heeft.

<https://www.vlaanderen.be/de-organisatie-van-verkiezingen-in-belgie>  
<https://verkiezingen.fgov.be/algemeen/kandidatenlijsten-en-stembiljetten>

Wat hebben de vorige regeringen (niet) verwezenlijkt?

- Het communautaire probleem is 5 jaar lang in de ijskast blijven liggen
- De staatsschuld is niet verminderd en bedraagt rond de 105% van het bbp
- De staatsbegroting heeft een tekort van 8,5 miljard euro
- De jobcreatie is zeer laag
- De maatregelen van de regering-Michel om de arbeidskosten te verlagen hebben slechts ongeveer 30.000 nieuwe jobs opgeleverd in de privésector tussen 2015 en 2018. Dat heeft het instituut voor economisch en sociaal onderzoek van de universiteit van Louvain-la-Neuve (Ires) berekend. Volgens Brussels lijsttrekker Ahmed Laaouej (PS) toont dat aan "dat het liberale model niet enkel sociaal onrechtvaardig, maar ook economisch inefficiënt is". Voor de Franstalige socialist zijn de verwezenlijkte 230.000 jobs het gevolg van de internationale verbeterde conjunctuur en niet van het regeringsbeleid: "19 miljard euro voor 30.000 jobs maakt een werkplek duur", besluit Laaouej.
- De belastingontduiking bedraagt rond de 30 miljard euro
- De ARCO-affaire is niet opgelost
- Justitie werkt nog even slecht, de rechtsgang is nog ontoegankelijker geworden
- Het openbaar vervoer blijft problematisch laag van kwaliteit
- De drugproblemen en de criminaliteit blijven veel te hoog
- De energie blijft veel duurder dan in het buitenland, de BTW bleef 21%
- De Belgische pensioenen zijn de laagste van Europa gebleven
- De pensioenleeftijd werd verhoogd naar 67 jaar, misschien wordt het 70 jaar
- De werkdruk is fel verhoogd via flexi-jobs, het aantal langdurig zieken is met 20 procent gestegen, het aantal burn-outs is zorgwekkend
- De zorgsector heeft nog te veel problemen, vele structurele pijnpunten zijn blijven woekeren. Zo is Vandeuren er niet in geslaagd om de wachtlijsten in zowel de jeugdzorg als voor mensen met een handicap weg te werken
- Te veel zorgcentra zijn onbetaalbaar en van slechte kwaliteit
- Het ambitieuze project van de voorbije regeerperiode was de persoonsvolgende financiering, waarbij mensen met een handicap zelf een budget krijgen om hun opvang te organiseren was onvoldoende, twee jaar na de invoering zijn er nog lange wachtlijsten
- De betonstop is uitgesteld omdat er geen deugdelijk plan is
- Joke Schauvliege nam haar ontslag na de slechte maatregelen rond het bosdecreet en de fouten die ze maakte rond ruimtelijke ordening
- De files zijn niet opgelost, het rekeningrijden is afgevoerd  
<https://nl.socialisme.be/78859/partijen-maken-bocht-rond-asociale-kilometerheffing-maar-blijven-zwijgen-over-openbaar-vervoer>
- De armoede is niet opgelost



Er leven in België nog meer mensen in armoede dan toen de regering-Michel in 2014 begon, stellen de experts.

- Het Vlaams Onderwijs heeft veel van zijn kwaliteit verloren, België is sterk achteruit gegaan tegenover de rest van Europa. Er moet nog altijd gekampeerd worden aan de scholen voor de inschrijvingen. Crevits voorziet een oplossing NA de verkiezingen rond 2021

<https://nl.socialisme.be/78901/geen-nieuwe-besparingsregeringen-maar-meer-loon-en-publieke-investeringen>

## **VERKIEZINGEN 26 MEI 2019**



### ♦ New York voert vastgoedtaks in

In New York moeten eigenaars van duur vastgoed (huizen of appartementen) voortaan een nieuwe belasting betalen. De taks geldt alleen voor panden die meer dan 25 miljoen dollar kosten. De belasting zou jaarlijks 365 miljoen dollar moeten opbrengen voor de stad New York. Correspondent Björn Soenens van VRT kreeg een rondleiding op de glamoureuze New Yorkse vastgoedmarkt.

“Onlangs werd in Manhattan het duurste appartement aller tijden verkocht aan hefboomfondsmanager Kenneth C. Griffin”, vertelt een makelaar. Hij betaalde een recordbedrag van 238 miljoen dollar voor een penthouse aan Central Park South.

Griffin heeft ook nog enkele optrekjes in Chicago, Miami en Londen. Zijn appartement in New York (nog in aanbouw) is maar een tweede verblijf, voor als Griffin eens een weekendje in New York verblijft voor een aandeelhoudersvergadering op Wall Street.

Manhattan bezit enorme rijkdom, verscholen hoog in de talloze wolkenkrabbers die in de stad oprijzen. Volgens de hoofdboekhouder van de stad New York zijn er in Manhattan zo'n 5.400 eigendommen die méér waard zijn dan vijf miljoen, en enkel als tweede of derde verblijf dienen.

De kopers van al die luxe zijn niet alleen maar Amerikanen. Het geld komt van overal: uit China, uit Australië, uit India, en vaak uit Rusland. Beleggers in vastgoed die hun geld veilig willen parkeren. Laten we wel wezen: dat is geregeld ook zwart geld.

Tegelijk neemt in New York (en elders in de wereld) de ongelijkheid almaar toe. Deborah Glick zit in het parlement van de staat New York. En ze maakt zich druk over de evolutie: “Straks is New

York alleen nog een stad voor de ultrarijken én de daklozen. Waar kan de gewone New Yorker zich nog een betaalbare woning permitteren? Dit klopt niet.”

Straks is New York alleen nog een stad voor de ultrarijken én de daklozen. Waar kan de gewone New Yorker zich nog een betaalbare woning permitteren?

Aan de 57e straat in Manhattan – vlak bij de zuidkant van Central Park – staat het vol met zulke panden. Ze noemen het hier Billionaire’s Row, het Miljardairskwartier. New York zou het geld van die nieuwe belasting goed kunnen gebruiken om zelf te kunnen investeren in betaalbare woningen voor de New Yorkers in een almaar groeiende metropool.

Ze verhuren ook bijna nooit hun vastgoed, want ze willen in hun één-percent-wereld niet bekendstaan als rijkelui die huuropbrengsten nodig hebben om hun luxe te handhaven. Dat soort vastgoed noemt makelaar Stijn Broekhoven dan ook "trophy estate". Vastgoed om te bluffen tegen andere rijke mensen.

De nieuwe taks zou als volgt gaan werken: een half procent voor woningen van 5 miljoen dollar, oplopend tot vier procent voor flats vanaf 25 miljoen. New York City hoopte dat de belasting, één keer van kracht, zo’n 650 miljoen dollar per jaar voor de stad zou opleveren.

Volgens Deborah Glick - staatsparlements lid voor New York en mede-indiener van het wetsvoorstel voor de nieuwe taks - was de belasting niet meer dan een bescheiden poging om New York wat billijker te maken, door topverdieners een beetje mee te laten betalen voor de diensten van deze wereldstad. De opbrengst zou worden gebruikt om de lamentabele toestand van de New Yorkse metro op te lappen, nieuwe openbare scholen te bouwen, en meer betaalbare huizen.

Maar toen kwam de stemming.

Nu komt er iets anders in de plaats: In plaats van een belasting op panden vanaf 5 miljoen (meestal onbewoond omdat ze dienen als tweede verblijf) komt er een taks op vastgoed met een waarde boven de 25 miljoen dollar.

De belasting voor al die panden (en dus niet alleen tweede of derde verblijven) loopt op naarmate het pand meer waard is, tot een maximum van 4,15 procent. New York rekent op een opbrengst van 365 miljoen (dat is 300 miljoen minder dan met de oligarchentaks, zoals oorspronkelijk gepland). Al dat geld zal gaan naar het oplappen van de metrovoorzieningen in New York.

<https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2019/03/28/new-york-voert-oligarchentaks-in/?fbclid=IwAR00c7PnzTXQEzWVUxdkZy5EkbvUzx9OauYHKEqCpkRCEMi1fHoKgymIYV0>

Ook in Berlijn zouden veel burgers hun steun verlenen aan een initiatief om de grote vastgoedeigenaars te ontmantelen. Dat zeggen woordvoerders van het initiatief Deutsche Wohnen Enteignen. De inwoners van de Duitse hoofdstad verzetten zich immers steeds meer tegen het beleid van immobiliëngroepen zoals Deutsche Wohnen en Vonovia, die over grote residentiële portefeuilles beschikken. Volgens hun critici hebben deze groepen de huurprijzen van het Berlijnse vastgoed sterk opgedreven. Ook zou er sprake zijn van speculatie.

Dat is volgens de huurders vooral de schuld van bedrijven zoals Deutsche Wohnen en Vonovia, die over gigantische vastgoedportefeuilles beschikken. Deze ondernemingen zouden hun portfolio’s vooral tijdens het eerste anderhalve decennium na de Duitse eenmaking hebben opgebouwd. Het stadsbestuur ging tijdens die periode immers tot een massale verkoop van panden over. Dat moest helpen om de tekorten van de overheid te verminderen.

Op die manier zouden meer dan 200.000 woongelegenheden van eigenaar zijn veranderd. De nieuwe eigenaars hebben sindsdien nieuwe huurcontracten geïntroduceerd. Dat heeft tot sterke tariefverhogingen geleid. De jongste tien jaar zijn de huurprijzen in Berlijn ongeveer verdubbeld.

Daarnaast kent de stad ook een intense vastgoedspeculatie. Dat probleem wordt volgens experts gevoed door goedkope hypotheeklen en een snelgroeiende bevolking. De voorbije tien jaar is de bevolking van Berlijn met 50.000 inwoners gestegen. Er zijn nu 3,5 miljoen Berlijners. Over vijftien jaar zou Berlijn echter de grens van 4 miljoen inwoners doorbreken.

Deutsche Wohnen Enteignen wil de zes grootste vastgoedbedrijven van Berlijn laten ontmantelen. Daarmee hopen de initiatiefnemers een duidelijk signaal te sturen naar andere eigenaars van grotere vastgoedportefeuilles.

Medestanders van Deutsche Wohnen Enteignen zeggen dat de onteigening en nationalisering van het vastgoed noodzakelijk is om speculatie tegen te gaan. Huurders vormen in Berlijn 85 procent van de totale bevolking. Een recente enquête toonde dat een meerderheid van de Berlijners voorstander zou zijn van de onteigening van de grote vastgoedgroepen.

Critici voeren wel aan dat deze operatie 36 miljard euro aan compensaties zou kunnen kosten. Voor dat geld kan de stad volgens hen ook 220.000 nieuwe woongelegenheden bouwen.

En ook in Engeland zou er best een vastgoedtaks komen voor aristocraten en grote bedrijven. Het is niet bepaald een grote verrassing dat zij de grootste grondbezitters van Engeland zijn. Een onderzoek van auteur Guy Shrubsole bewijst dat publiek geheim nu zwart op wit. De cijfers die The Guardian publiceert tonen dat 30% van het land in handen is van de aristocratie en adel, 18% is van bedrijven, en 17% van oligarchen en bankiers. 25.000 eigenaars hebben de helft van heel Engeland in handen. Shrubsole noemt de verdeling van grond 'verbluffend ongelijk' en 'sterk geconcentreerd in de handen van een minuscule elite'. Dit betekent ook dat de vruchten van die gronden in een beperkt aantal handen terechtkomen.

Dat de situatie al eeuwenlang quasi ongewijzigd is gebleven, stemt tot nadenken, want wat niet veranderd is, is de macht die grond nog steeds met zich meebrengt.

Het wordt dus tijd dat de superrijken meer belastingen gaan betalen zodat de rijkdom beter verdeeld wordt.

## ♦ 10 dagen geboorteverlof

Geboorteverlof bestaat uit 10 dagen verlof, te nemen binnen de 4 maanden, volgend op de dag van de geboorte. Hierdoor is het bv. mogelijk dat de werknemer zijn dagen opneemt nadat de moeder het moederschapsverlof beëindigd heeft. De eerste 3 dagen blijft het volledige loon behouden en wordt het betaald door de werkgever. De daaropvolgende 7 dagen krijgt de werknemer een uitkering van de ziekteverzekering van 82% van het (begrensde) brutoloon. De aanvraag dient te gebeuren via de werkgever en het ziekenfonds.

Het geboorteverlof kan opgenomen worden door:

- ofwel de vader
- ofwel de meeouder (hier de meemoeder)
- ofwel de samenwonende partner van het heterokoppel die het kind niet wettelijk erkent

Voorwaarden

De werknemer moet het geboorteverlof opnemen binnen een periode van vier maanden na de bevalling.

<https://www.vlaanderen.be/vaderschapsverlof>

## ♦ Beter fiscaal voordeel overuren

Sinds 1 januari 2019 geldt een maximum van 180 i.p.v. 130 uren. Voor de gevallen die reeds een verhoogd quotum genieten, de horeca en werken in onroerende staat, wijzigt er niets. De verhoging geldt vooralsnog tot en met 31 december 2020, maar kan verlengd worden. Sinds 1 juli 2005 geniet de bezoldiging die aanleiding geeft tot de betaling van overloon of tot de betaling van de 20%-toeslag in de bouwsector een fiscaal gunstregime, zowel voor de werkgever alsook voor de werknemer.

De gunstregeling geldt enkel voor zover de werknemer onder het toepassingsgebied van de arbeidswet van 16 maart 1971 valt. Werknemers die tewerkgesteld worden door een werkgever uit de non-profitsector waarvoor de vermindering in het kader van de Sociale Maribel geldt of een werkgever die valt onder het paritair comité voor de beschutte werkplaatsen en de sociale werkplaatsen zijn van deze maatregel uitgesloten.

De versoepeling van fiscaal gunstregime heeft geen enkele impact op het arbeidsrechtelijke kader inzake overuren.

Het fiscale gunstregime op zich vormt géén toelating voor de werkgever om overuren te laten presteren. Evenmin wijzigt het fiscale gunstregime de bestaande arbeidsrechtelijke mogelijkheid en grenzen om overuren te presteren.

Indien het een werkgever verboden is om een werknemer overuren te laten presteren in een welbepaalde situatie, dan kan hij het fiscaal gunstregime dus niet aanwenden (ook al valt de werkgever onder het toepassingsgebied van het fiscaal gunstregime).

Opdat overuren gepresteerd kunnen worden, zowel met als zonder toepassing van het fiscaal gunstregime, moet de werkgever altijd verifiëren of dat arbeidsrechtelijk mogelijk is, én hij moet de bestaande arbeidsrechtelijke modaliteiten en grenzen ter zake blijven respecteren.

Voorbeeld: in de bouwsector blijft de bestaande procedure gelden om het 130 urencontingent i.k.v. kb nr. 213 op te trekken naar 180 uren. De tijdelijke versoepeling van het fiscaal gunstregime wijzigt niets aan deze procedure!

Voordeel werknemer: belastingvermindering

De werknemer geniet een belastingvermindering, die reeds verrekend wordt in de bedrijfsvoorheffing.

De belastingvermindering bedraagt:

66,81 % van het bruto bedrag van de bezoldigingen dat als berekeningsgrondslag heeft gediend voor de berekening van de overurentoeslag voor zover een wettelijke overurentoeslag van 20 % van toepassing is;

57,75 % van het bruto bedrag van de bezoldigingen dat als berekeningsgrondslag heeft gediend voor de berekening van de overurentoeslag voor zover een wettelijke overurentoeslag van 50 of 100 % van toepassing is.

De bruto bezoldigingen die in aanmerking moeten genomen worden bestaan uit het totaal van de berekeningsgrondslagen voor de overwerktoeslag die betaald werd voor de uren die de werknemer tijdens het belastbare tijdperk als overwerk heeft gepresteerd.

Voordeel werkgever: gedeeltelijke doorstortingsvrijstelling bedrijfsvoorheffing

De werkgever moet een deel van de door hem ingehouden en verschuldigde bedrijfsvoorheffing niet doorstorten aan de fiscus.

De werkgever moet de bedrijfsvoorheffing volledig inhouden maar:

32,19 % van het bruto bedrag van de bezoldigingen dat als berekeningsgrondslag heeft gediend voor de berekening van de overwerktoeslag voor zover een wettelijke overwerktoeslag van 20 % van toepassing is, dient de werkgever niet door te storten ;

41,25 % van het bruto bedrag van de bezoldigingen dat als berekeningsgrondslag heeft gediend voor de berekening van de overwerktoeslag voor zover een wettelijke overwerktoeslag van 50 of 100 % van toepassing is, dient de werkgever niet door te storten.

Plafond rechtgevende overuren

Het fiscale voordeel was tot en met 2018 beperkt tot de eerste 130 overuren per jaar en per werknemer.

In onderstaande gevallen geldt een verhoogd plafond:

tewerkstelling in de horecasector;

tewerkstelling voor werken in onroerende staat op voorwaarde dat er gebruik wordt gemaakt van een elektronisch aanwezigheidsregistratiesysteem op de tijdelijke of mobiele bouwplaatsen.

Voor de horecasector geldt een verhoogd quotum van 360 uren, en voor werken in onroerende staat een quotum van 180 uren.

Let wel, naast bovenvermelde fiscale gunstregime geniet de horecasector de mogelijkheid van 'netto overuren'.

Het betreffen twee verschillende regelingen. Bij toepassing van de 'netto overuren' wordt bijvoorbeeld géén overloon betaald, terwijl dat net een vereiste is om het bovenvermelde fiscale gunstregime te kunnen toepassen.

Verhoging plafond vanaf 1 januari 2019

De wet tot wijziging van het Wetboek van de inkomstenbelasting 1992 voor wat betreft de fiscale bepalingen van de jobsdeal verhoogt het overurenquotum van 130 naar 180 uren.

Voor de gevallen die reeds een verhoogd quotum genieten, de horeca en werken in onroerende staat, wijzigt er niets.

De wet wijzigt dus enkel het standaardplafond.

Voorlopig een tijdelijke maatregel t.e.m. 2020.

De wet voorziet een stopzetting van de verhoging vanaf 2021, waarna het standaardquotum dus terug naar 130 uren zakt.

Met een koninklijk besluit kan de verhoging wel verder gezet worden na 2020.

Bron: wet van 23 maart 2019 tot wijziging van het Wetboek van de inkomstenbelasting 1992 voor wat betreft de fiscale bepalingen van de jobsdeal (B.S. 5/4/2019 - link).

## ♦ Perfectionisme

Perfectionisme ontstaat zodra het streven naar perfectie uit de hand loopt. Dat is het geval wanneer degene die streeft naar het allerbeste zichzelf irreële eisen stelt. Het brengt burn-out, depressieve en angstige gevoelens, én gedachten over suïcide dichterbij. Wat kunnen we doen om perfectionisme te voorkomen of om te buigen naar gewoon goed? Wat weten we hierover?

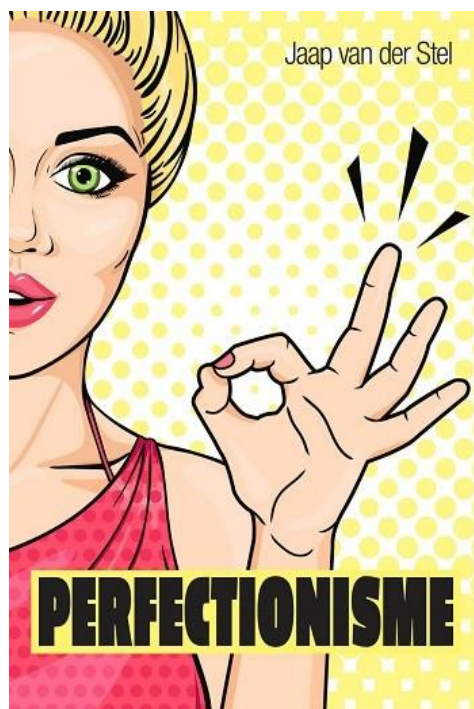
Met het streven naar perfectie in opleidingen, op het werk, in sport en in de kunst is niets mis. Het heeft de mensheid onnoemelijk veel voordelen opgeleverd. Maar zodra hele generaties het gevoel hebben 'perfect' te moeten zijn, is er wel wat aan de hand. Als veel, vooral jonge mensen, het gevoel hebben niet te kunnen voldoen aan de verwachtingen die door anderen aan hen worden gesteld, moeten we ons zorgen maken. Het vreet aan hun zelfbeeld en gevoel van eigenwaarde.

Wat is perfectionisme nu eigenlijk? Hoe kunnen we het verklaren en is er wat aan te doen? Kunnen mensen zichzelf weerbaar maken tegen de eis of verwachting 'perfect' te zijn? Zou psychische hulp, yoga of mindfulness helpen? En moeten we daarnaast de oplossing niet ook zoeken in het opsporen en zo mogelijk beïnvloeden van de oorzaken?

Inhoudsopgave

1. Wat is perfectionisme?
2. Psychische gevolgen van perfectionisme
3. Wat te doen?
4. Intermezzo over zelfregulatie
5. Intermezzo over doelen bereiken
6. Coaching bij perfectionisme
7. Maatschappelijke trends

Jaap van der Stel, Ref.: 9789088508493



## ♦ Geld en geweld

Kwetsbare gezinnen en (jong)volwassenen die geweld in een afhankelijkheidsrelatie hebben meegemaakt, hebben vaak financiële problemen: **chronische armoede**, **fikse schulden** en te maken met een complex financieel systeem. Dit geeft **financiële stress**, zorgt voor spanningen en werkt averechts op herstel. Toch blijven deze problemen veelal onzichtbaar en hulpverleners weten zich hier vaak geen raad mee.

Geld en geweld schetst een uniek beeld van cliënten in de geweldshulpverlening en hun (complexe) financiële problemen.



Aan de hand van praktijkvoorbeelden wordt inzicht gegeven in de wisselwerking tussen geld en geweld. Ook worden praktische handvatten beschreven die professionals kunnen gebruiken voor het signaleren, bespreekbaar maken, motiveren en ondersteunen van deze gezinnen en (jong)volwassenen.

Dit boek is het resultaat van het project [Geld en Geweld](#).

Armoede en schulden in afhankelijkheidsrelaties  
Referentie: 9789088508653

Een uniek beeld van cliënten in de geweldshulpverlening en hun (complexe) financiële problemen. Met praktische handvatten voor het signaleren, motiveren en ondersteunen.

## ◆ De school van het vrije denken

Een humanistische visie op het Vlaamse onderwijs ISBN 978 90 571 8854 1

Voor een humanist heeft het onderwijs als doel om kritische burgers te vormen. Deze zullen hun plaats zullen innemen in de superdiverse samenleving van vandaag en morgen. Maar is dit een realistische verwachting? Vrijzinnig humanist Jimmy Koppen gaat in dit essay dieper in op allerlei vragen en bezorgdheden. Bestaat er iets als een ideale school? Hoe garanderen we gelijke onderwijskansen, ongeacht herkomst en sociaal-economische achtergrond van leerlingen? Wat kunnen we nog vragen aan onze leerkrachten en waar botsen we op de grenzen? Bestaat onderwijsvrijheid nog? En wat doen we met al die onheilsberichten die opduiken in media en onderzoeksrapporten? Een humanist kan niet langs de zijlijn toekijken. Hij of zij moet zich mengen in het debat over onderwijs en standpunten innemen die het ideologische, het economische en levensbeschouwelijke overstijgen.

Auteur: Jimmy Koppen



## ♦ Neanderthalers op het werk

Zou een beter begrip tussen collega's het aantal wrijvingen en conflicten op de werkvloer kunnen doen afnemen? "Ja", antwoorden Albert Bernstein en Sydney Rozen volmondig in hun boek "Neanderthalers op het werk."

"De meeste problemen die we op het menselijke vlak tegenkomen, ontstaan als we te maken krijgen met mensen die de zaken anders zien dan wij.", leggen zij uit.

Om conflicten te vermijden moeten we dus volgens hen meer weten over de types van persoonlijkheden die op het werk voorkomen: wie zij zijn, waar ze in geloven en wat hun talenten zijn. En moeten we ook meer over onszelf te weten komen.

Volgens de auteurs komen er in elk bedrijf drie basistypes van persoonlijkheden voor. Zij noemen die 'Rivalen', 'Gelovigen' en 'Rebellen'. Dit zijn respectievelijk degenen die echt weten wat de regels zijn, degenen die denken dat zij de juiste regels kennen maar wie iets ontgaat, en degenen die weigeren zich aan de regels van wie dan ook te houden. Wat de beloning van hun werk betreft heeft elke groep haar eigen hoop en verwachtingen.

Als lezers kan je met behulp van een vragenlijst zelf bepalen naar welk soort type je voorkeur en die van je collega's uitgaat. Door middel van herkenbare verhalen beschrijven Bernstein en Rozen de problemen op de werkvloer.

Met de kennis over de andere types in handen kunnen mensen in bedrijven beter met elkaar samenwerken. En dit is nodig. Want de auteurs benadrukken dat onopgeloste problemen op het werk een hoge kost hebben. Zij schrijven: "Veel bedrijven houden niet eens bij hoe snel personeel rouleert. Zij beschouwen het als een motivatieprobleem wanneer mensen weggaan, en niet als iets waar de leiding wat aan kan doen. De bedrijven die het wel bijhouden, merken dat het veel meer kost dan ze ooit gedacht hadden."

Heel interessant in het boek zijn de praktische tips over hoe de ene persoonlijkheidstype beter met de ander zou kunnen omgaan, hoe verschillen verstandig kunnen worden aangepakt en – belangrijk- hoe succesvoller op het werk zijn.

Met nadruk stellen de auteurs dat "uit de voeten kunnen met moeilijke mensen een waardevolle vaardigheid en geen teken van zwakte is".

Ik ben ervan overtuigd dat jouw mening als lezer kan botsen met uitgangspunten van de auteurs. Bijvoorbeeld over klachten schrijven zij: "Er bestaan klachtenprocedures omdat Rebellen en Gelovigen daarom vragen. Rivalen weten dat de prijs van ze te gebruiken hoger is dan wat je er mee wint."

Ook een beroep doen op de leiding in het bedrijf bij een conflict is volgens hen alles behalve een goede zet. "Als je voor het oplossen van ieder probleem de tussenkomst van de topleiding nodig hebt, zal je het nooit veel verder brengen dan waar je nu zit."

En verder: "De gevaarlijkste handelswijze is je baas passeren en het hogerop te zoeken en te hopen dat de grote baas partij voor jou zal kiezen.

Dit is ongeveer even riskant als een gewonde leeuw te benaderen. Om dit soort baas te passeren, moet je zo sterk staan dat je zeker weet dat het monster voorgoed wordt verbannen, omdat een gewonde bullebak het gevaarlijkste dier van de hele bedrijfsjungle is. (...)

Als je van plan bent om van bovenaf aan te vallen, moet je je realiseren dat dat betekent: doden of gedood worden."

Toch doen hun uitgesproken opvattingen volgens mij geen afbreuk aan de waarde van het boek en van de praktische tips erin.





Want het waardevolle eraan ligt volgens mij dat ze de partijen in een conflict waarschuwen voor mogelijke nevengevolgen van bijvoorbeeld het gebruik van de klachtenprocedure of van het beroep doen op de hogere baas. Wat als het niets oplevert?

Welk gevolg heeft het voor jou en op je relatie met de ander? Is er een alternatieve aanpak van het probleem mogelijk? Of om het met een citaat toegeschreven aan Confucius te verwoorden: "Het is pas wanneer een mug op je testikels landt dat je je realiseert dat er altijd een manier is om problemen op te lossen zonder gebruik te maken van geweld." Mogelijks kunnen de beschreven tips in het boek je daarbij helpen.

Het boek is een oogopener en een aanrader. Vooral jong volwassenen, aan de start van hun professionele loopbaan en in staat fouten van Rebellen en Gelovigen te voorkomen, kunnen er het meeste profijt uithalen.

Titel: Neanderthalers op het werk. Hoe mensen en hun gekonkel je stapelgek kunnen maken... en wat je er aan kan doen.

Auteur: Albert Bernstein en Sydney Rozen: ISBN-nummer: 9789055942671

Uitgever: Scriptum Publishers, 2018, 288 blz

## ♦ Vragen van Kant

In de eerste kritiek, de Kritik der Reinen Vernunft, geeft Kant een antwoord op zijn eerste vraag: wat kan ik kennen? Op de tweede vraag, wat moet ik doen, in zijn Kritik der Praktischen Vernunft. Maar, de derde vraag, wat mag ik hopen, wordt niet beantwoord in de derde kritiek, de Kritik der Urteilkraft, want die gaat over esthetica en kunst, en die bevat maar een begin van antwoord.

Toch zitten er kiemen van hoop in zijn derde kritiek. Kant geloofde dat de esthetica een soort vingerwijzing was naar een doelgerichtheid in de geschiedenis. Omdat ze de doelgerichtheid zonder doel en dus een pure doelgerichtheid belichaamde, en ook omdat in het belangeloze welgevallen van de esthetische ervaring een soort van voorsmaak van die vervolmaakbaarheid van de mens besloten lag. Deze fraaie gedachte van Kant - meer een indicatie - is nu toch niet meer zo onverkort houdbaar. Kunst zal de wereld niet redden. Schoonheid is wel een troost maar geen oplossing. Volgens Stendhal is schoonheid 'promesse de bonheur'. Adorno werd niet moe deze formule te herhalen, maar ook daar heersen postmoderne twijfels: schoonheid is bedrieglijk en houdt haar beloftes niet. Sommigen gaan zelfs zo ver om de rol van de kunst te zien in de confrontatie met afgrondelijkheid en het fundamentele tekort van de mens.

Maar er steekt wel zelfverheffing in de esthetiek. Met een basisparadox uit mijn eerste dag-en nachtboek, Het boek der openingen: 'Over het schone: de hele kunst bestaat erin zichzelf bij de haren uit het moeras van de middelmatigheid te sleuren. In de eerste plaats de eigen

middelmatigheid'. Het is deze hang naar perfectie in de kunst die ons zo boven onszelf uit tilt en ons raakt, omdat in de kunst, de muziek, de roman, het hele leven zich kan spiegelen.

Het echte antwoord op de derde vraag heeft Kant verstopt in een voetnoot bij zijn tekst over de idee van geschiedenis in kosmopolitisch opzicht, 'Idee einer Geschichte im Weltbürgerlichen Absicht'. Hij zegt daar dat buitenaardse wezens, unsere Nachbarn im Weltgebäude, misschien kunnen hopen op volmaaktheid in hun leven, de mens echter kan alleen hopen op vervolmaking van de soort, door vooruitgang in het weten en in de wetten. Kant droomde openlijk van een internationale rechtsorde, van een eeuwige vrede. Kortom, Kant geloofde in vooruitgang (hij zou het woord ingevoerd hebben in de Duitse taal), in de doelgerichtheid van de geschiedenis, een soort plan van de natuur of de voorzienigheid, waarin de mensheid als soort, niet als individu tot volmaaktheid zou komen. Dat is en blijft een mooi idee. Maar kunnen we het nog geloven? Nu, aan het eind van het Antropoceen, de nieuwe naam voor het tijdperk waarvan het begin nog niet vastligt maar waarvan wij de ontknoping meemaken als de levensbedreigende ecologische catastrofes die wij zelf hebben veroorzaakt?

Een teken van hoop in die hachelijke situatie is de herontdekking van het gemene, de commons, als antwoord op de neoliberale golf van privatiseringen, in het commons-discours ook bekend als een nieuwe golf van enclosures. Ook met name als antwoord op de bankencrisis van 2008 hebben we een heropleving van allerlei zelforganiserende initiatieven gekend, van gaarkeukens tot stadstuinen, van tijdelijke bezettingen van pleinen tot het kraken van huizen. In deze herontdekking van de commons wordt van alle kanten het gemeengoed en de vergemeenschappelijking terug op de kaart gezet. In 2009 kreeg Eleanor Ostrom de Nobelprijs voor haar werk over de commons, maar daarnaast is er ook de open source movement die teruggaat tot de geest van de jaren 60, urban farming, peer-to-peer, repair cafés, weggeefmarkten, de opkomst van de deeleconomie, experimenten in circulaire economie, recyclage-coöperatieven, kelders vol paddenstoelen op koffiedik, en zo kunnen we nog even doorgaan. De herontdekking van het gemene is een soort 'emergentie', een constellatie die zich min of meer spontaan voordoet waarbij allerlei fenomenen samen een patroon vormen dat niet herleidbaar is tot de samenstellende delen.

Ook aan de herontdekking van het gemene zit een belangrijke esthetische dimensie. De heterotopie als gerealiseerde utopie is een plaats van hoop, het delen van het ongemene, het ongewone, het buitengewone. Telkens als we feesten, vieren we deze hoop op de vergemeenschappelijking, en in alle feesten maken we andere plaatsen, heterotopieën. Deze ontsluitingen van het ongemeenschappelijke, het vergemeenschappelijken van het gemene, het vreemde, dat is wat men de 'commoning van de (un)common' zou kunnen noemen. Deze mogelijkheid heeft iets utopisch, iets van een belofte: de verbroedering in de drempelruimte, van de tempel, de cultuurtempel, het theater of het stadion...

De herontdekking van de commons is misschien wel onze enige echte hoop. Ik denk hier aan de klimaatspijelaars... zij komen op voor het universele gemeengoed die de biosfeer voor alle levende wezens, betekent. Deze hoop is een wanhopige hoop - 'I don't want your hope', zei Greta Thunburg tot de groten der aarde in Davos. 'I want you to panic. I want you to feel the fear that I feel everyday when I think of our future'. Haar wanhoop, de wanhoop van de klimaatspijelaars, die ons oproepen ons leven te onderbreken, om het ergste, dat bijna onvermijdelijk wordt, te vermijden, is wellicht onze enige hoop, op dit moment in de geschiedenis, aan het begin van het eind van het Antropoceen, nu de klimaatcatastrofes begonnen zijn en we de zesde grote uitsterving van dieren meemaken sinds de aarde bestaat. Ja, die klimaatspijelaars belichamen onze beste hoop, maar Greta Thunberg heeft gelijk: weg met hoop, wat we nodig hebben is paniek.

De plaats van de derde vraag in de esthetica blijft problematisch. Want, hoop was ooit misschien een theologische deugd, maar is vooral een persoonlijke gestemdheid (om het even

Heidegeriaans te zeggen), en daarenboven vandaag de dag bovenal een politiek affect. En dus zou die vraag onder de ethiek moeten resorteren – want deugden horen bij de moraal, in de esthetica bestaan geen deugden (esthetici zijn deugnieten) - of bij de politieke theorie, bijvoorbeeld de psycho-politiek van Sloterdijk, de leer van de rol van affecten in de polis, in de politiek.

Laat het ons maar toegeven: er is een mismatch tussen het ware, het goede en het schone, en de drie vragen. Het gaat in feite wellicht om een verwarring van denkschema's, misschien is die wel beïnvloed door de drie theologische deugden, hoop, geloof en liefde. Natuurlijk. Het is een kluwen, dat zelfs in het klare hoofd van Kant in de war is geraakt. Geloof past als gegoten in het hoofd: de kentheorie; liefde zit ter hoogte van het hart: de ethiek; en dus kan de hoop al niet anders meer dan een onderkomen te zoeken in de esthetica, the gut feeling. Wat kan ik kennen (domein van het geloof), wat moet ik doen (analoog aan de liefde), wat mag ik hopen is dan natuurlijk de derde theologische deugd die Kant openlijk in het vizier neemt, maar zonder een sluitend antwoord in zijn derde kritiek. Ik had er nooit bij stilgestaan. Het is dus gewoon een dooreenlopen van denkschema's. No worries.

Maar die scholastieke driedeling van Kant is te geestig om er niet mee te spelen. Bijvoorbeeld, vroeger noemde ik mezelf atheïst, maar nu heb ik mijn positie verfijnd. Vanuit epistemologisch oogpunt ben ik agnost: I don't know and I frankly don't really care. In de praktijk - een mens mag geen mossel zijn - ben ik atheïst. Maar in de esthetica... ben ik pantheïst. Pantheïsme is in elk geval de meest esthetische wereldvisie denkbaar. Een Indische studente van mij heeft mij daar nog 'ns van doordrongen. Bij haar, hindoeïste die ze is, was het polytheïsme, maar dat komt al aardig in de buurt. In het Hindoeïsme, vertelde ze mij, mag je je eigen goden kiezen, want het zijn er zoveel dat het er eigenlijk niet toe doet. Fantastisch toch? Toen ik ooit in de les, geïnspireerd door de aanwezigheid van zoveel religies in de klas, waaronder sommige echt religieuze studenten (ook moslima's met hoofddoek) de vraag van de commons theologisch probeerde te herformuleren en kwam tot de uitspraak : 'Misschien is God de naam voor de universele commons', zag ik een siddering door haar ziel gaan. In een geglobaliseerde wereld is het misschien een goed idee om verschillende posities achter de hand te hebben, want het kan niet genoeg benadrukt, voor Kant zijn de drie domeinen van het ware, het goede en het schone autonoom van elkaar. Een paleis dat gebouwd is op onderdrukking kan wonderschoon zijn, maar vanuit ethico-politiek standpunt blijft het ondraaglijk, nee problematisch, ondraaglijk is het niet. Helaas. Of misschien ook niet, anders moesten we vanaf de piramides tot het British Museum alles afbreken. (Om van ons eigenste Afrikamuseum nog maar te zwijgen.)

Maar die verwarring van de vragen en de deugden is tegelijk hilarisch en afgrondelijk. Daarom de ozo mooie droom van de esthetica als synthese. Ook heb ik vanuit die triade van het ware, het goede en het schone mijn lijfspreuk vervolledigd, en wel in twee voorlopige versies. Eerst was er alleen 'pessimisme in de theorie, optimisme in de praktijk'.

En dat blijft een klassieker (die ook Gramsci en voor hem Romain Rolland hebben geformuleerd, maar anders). Nu, vanuit die scholastieke triade, van het verum, bonum, pulchrum, ontbrak dus nog een derde lid. Vandaar... Mijn eerste versie luidt als volgt: Pessimisme in de theorie, optimisme in de praktijk 'ambiguïteit in de esthetiek.' Volgens Kundera is dubbelzinnigheid de essentie van de roman en ik denk dat hij gelijk heeft. Eenduidige personages zijn van bordkarton.

In de films van Ken Loach bijvoorbeeld (ik denk met name aan Bread and Roses) heb je wel eens goede en slechte personages en dat is politiek goed bedoeld, maar resulteert helaas in slechte kunst. De tweede, Engelse versie is om zo te zeggen subtieler: 'pessimism in theory, optimism in practice, aesthetics in between'. Het blijft open of het gaat om kunst en cultuur als tussendoortje of als midden, als synthese. De droom echter van die grote synthese via de esthetica veronderstelt, zeker ook bij Kant, een geschiedenisfilosofie, een doelgerichtheid in de geschiedenis. Maar de geschiedenisfilosofie is niet meer geworden dan wat stippelijntjes. Want hoe zouden we weten waar we naartoe gaan, als we nog altijd niet goed doorhebben waar we

vandaan komen? Vandaar de vierde en laatste vraag: Wat is de mens? Oog in oog met de klimaatcatastrofes, ja zelfs de mogelijkheid van de totale ineenstorting, die wanhoop van het begin van het einde van het Antropoceen, is die laatste vraag in zekere zin actueler dan ooit.  
Bron: De Wereldmorgen

## ANTIPESTTEAM

### ◆ Gehandicapten gediscrimineerd

Mensen met een handicap worden gediscrimineerd als ze samen gaan wonen of huwen. Want dan verliezen ze een groot deel van hun uitkering. Zo kennen we een mevrouw waarvan de onderste ledematen verlamd zijn en in een rolstoel zit. Ze heeft een zoontje van haar vriend maar ze kunnen niet samenwonen zonder financieel te moeten inleveren. Daarom wonen ze nu elk in hun eigen appartement.

Nog een verhaal:

M. is een 36-jarige Jan Modaal. Totaal niet buitengewoon, op één ding na: hij heeft Spina Bifida, een open rug. Neurologische moeilijkheden, problemen met de gewrichten, rug en heupen, incontinentie en infecties aan blaas en nieren is maar een kleine greep van wat zij op hun pad vinden. Recent is hij getrouwd. Voor deze situatie hebben politici een mooie term en nieuw probleem uitgevonden: "de prijs van de liefde". Gevolg: "Als koppel ben je financieel beter af als je beiden thuis blijft dan als je effectief een eigen stuk inkomen verdient."

Lees het schrijvende verhaal van M. in De Wereldmorgen:

<http://www.dewereldmorgen.be/artikel/2019/04/09/een-36-jarige-met-handicap-is-recent-getrouwd-en-roept-politici-tot-verantwoording-de-prijs-van-de-liefde>

### ◆ Geweld jegens agenten

Honderden agenten hebben omwille van feiten die plaatsvonden in 2018 een klacht ingediend. Het gaat allemaal over geweld jegens agenten tijdens het uitoefenen van hun job. Anti-politiegeweld zit opnieuw in de lift, zo rapporteert Het Laatste Nieuws op basis van informatie ingewonnen door een parlementaire vraag vanwege CD&V-Kamerlid Franky Demon.

De dreiging vanwege onder meer Justitieminister Geens (CD&V) om strengere straffen uit te spreken tegen mensen die geweld tegen politie-agenten gebruiken, blijkt in dovemansoren te vallen. Tenminste, als we afgaan op de rapporten van agenten zelf. In 2016 waren er nog 789 klachten vanwege agenten die werden aangevallen, een daling ten opzichte van 2015. In 2017 werd dat cijfer echter 852. En in de eerste helft van 2018 waren dat er direct al 400. De meeste klachten werden geregistreerd in Brussel en de provincies van Antwerpen en Oost-Vlaanderen, alwaar migratie zich het sterkst aftekent en de 'grootstedelijke problematiek' de grootste is.

"Geen enkele agent of hulpverlener zou mogen worden aangevallen tijdens het uitoefenen van zijn of haar functie", vindt Franky Demon in Het Laatste Nieuws. "Enerzijds moeten we onze politiemensen voldoende opleiden en hen van een goede uitrusting voorzien, maar anderzijds

moet er ook continu ontradend gewerkt worden. Burgers die dergelijk geweld plegen, moeten vervolgd en streng gestraft worden. Daarom juich ik het recente initiatief van het Oost-Vlaamse parket toe om een themazitting te houden rond agressie tegen agenten. Daarbij werden in één dag twintig van dergelijke zaken behandeld.”

Eerder kwam er nog een geval van brutaal anti-politiegeweld in de aandacht toen een grote groep van allochtone jongemannen enkele agenten aanvielen in Lokeren. De politiemensen werden tijdens een arrestatie omsingeld, bespuugd en kregen rake klappen te verduren. Twee agenten werden toen werkonbekwaam verklaard.

## ◆ Opgelet voor betaal-apps

Veel apps zijn gratis. Het is te zeggen: om ze te downloaden op je smartphone of tablet hoeft je niet te betalen. Maar eens je de app effectief wil gebruiken moet je toch je kredietkaartgegevens doorgeven. Je denkt nu bij jezelf: 'Tja, da's toch logisch?'. Maar heb je wel effectief de gebruiksvoorwaarden gelezen? Ben je er bovendien zeker van dat een app na de eerste maand gratis gebruik niet automatisch betalend wordt de volgende maand? Heb je zeker gecheckt dat je niet ietwat onduidelijk maar toch zeker een abonnement hebt afgesloten op een streamingdienst bijvoorbeeld, en waarvoor je maandelijks een vast bedrag zal gaan betalen?

Je vindt online massa's getuigenissen van mensen die helaas plots verrast werden doordat hun kredietkaart geplunderd was omdat ze zo'n verdoken diensten geactiveerd hebben.

Enkele tips om zulke onaangename verrassingen te vermijden:

- Als je gevraagd wordt om je kredietkaartgegevens in te geven, denk er dan aan dat dit niet 'ter info' is. Vaak wordt er op een bepaald moment toch iets aangerekend hoewel de app ook gratis diensten ter beschikking stelt. Jouw kredietkaartnummer doorgeven is verre van onschuldig. Als je beslist die gegevens toch door te geven, lees dan zeker de gebruiksvoorwaarden zodat er geen onverwachte betalingen gebeuren.
- Check maandelijks de uitgavenstaat van je kredietkaart. Soms betaal je voor het gebruik van een app slechts een klein bedrag dat niet erg opvalt. Als je regelmatig je uitgavenstaat controleert, zal je sneller ook die kleinere uitgaven zien. Zo kan je vlug reageren en vermijden dat je – als je alles optelt – uiteindelijk grote bedragen gaat betalen.
- Denk eraan om het geheugen van je smartphone of tablet te wissen nadat je je kredietkaartgegevens hebt ingegeven om te betalen op een website of via of op een app. Je riskeert betalingen te gaan doen zonder er op te hebben gelet door bv. te snel op 'ok' te klikken terwijl je een spannend spelletje speelt of op een webshop rondneust.
- Als je denkt dat je te snel op 'ok' hebt geklikt en ongewild extra's voor een spelletje hebt aangekocht, dan kun je die aankopen terugvinden in de instellingen van je smartphone waar je je apps beheert. Zo ben je zeker of je wel of niets hebt aangekocht. Het is ook daar dat je kan terugvinden of je je kredietkaart gekoppeld hebt aan een app. Beheer slim en alert je apps, en in het algemeen je smartphone en tablet, om zo onverwachte verrassingen te vermijden

## ◆ Preventiecampagne burn-out

Wat kun je zelf doen voor je fysieke, mentale of sociale welzijn? Hoe herken je stress en burn-out? Hoe kom je er zelf weer bovenop? Wat met je werk? Bij wie kan je terecht? Antwoorden op die vragen zijn terug te vinden op de website [www.stressburnout.belgie.be](http://www.stressburnout.belgie.be).

De website werd gelanceerd in het kader van de campagne ter preventie, detectie en herstel van burn-out, die minister van Sociale Zaken Maggie De Block (Open VLD) heeft voorgesteld.

In België worden 130.000 werknemers en 5.600 zelfstandigen meer dan een jaar geconfronteerd met mentale aandoeningen. Voor burn-out bestaat geen officiële diagnose en er bestaan verschillende definities. Het is belangrijk om een onderscheid te maken tussen burn-out en andere lichamelijke of mentale aandoeningen zoals depressie of angststoornissen.

Verschiede factoren kunnen aanleiding zijn tot een burn-out: emotionele uitputting en gebeurtenissen op het werk. Burn-out komt zowel voor bij werknemers, ambtenaren, zelfstandigen als vrije beroepers. Iedereen kan ermee in aanraking komen en vaak ontbreekt de kennis om ermee om te gaan. Daarom richt de website zich naar verschillende doelgroepen. Zowel burgers en hun omgeving, zorgverleners als werkgevers worden aangesproken.

De website wil het antwoord bieden op heel wat vragen, zoals: wat kun je zelf doen om je lichamelijke, geestelijke en sociale welzijn te verbeteren? Hoe herken je of een collega burn-outsymptomen vertoont en hoe kan je hem/haar ondersteunen? Bij welke instanties kan je terecht voor ondersteuning? Wat kan je als werkgever doen om burn-out te voorkomen of werknemers na burn-out opnieuw te integreren op de werkvloer? Welke financiële tussenkomsten kan je krijgen van je ziekenfonds?

De website past in een bredere reeks maatregelen. Midden januari 2019 kregen 12 pilootprojecten financiële steun in het kader van een geïntegreerd preventiebeleid tegen burn-out. Ook startte onlangs een driejarig project van Fedris op binnen de ziekenhuizen en de banksector om een begeleidingstraject op maat uit te werken voor mensen die een hoog risico lopen om een burn-out te ontwikkelen of die al de eerste signalen vertonen.

[www.antipestteam.be](http://www.antipestteam.be)

Voor alle verdere informatie, zie:

[www.neutr-on.be](http://www.neutr-on.be)

Samen tegen corruptie en onrecht

Stuur deze Nieuwsbrief verder naar familie, vrienden en kennissen, a.u.b.

Wie geen Nieuwsbrief meer wil ontvangen kan zich, op eenvoudig verzoek, uitschrijven via [neutron.vakbond@skynet.be](mailto:neutron.vakbond@skynet.be)